

Pověst o Peresvětovi

**Zapsala
Anna Zubkova**

**Redigoval
Vladimir Antonov**

**Z ruského originálu přeložila
Jiřina Broučková**

Obsah

Kapitola 1: Písně kulíků.....	3
Kapitola 2: Děd.....	7
Kapitola 3: Dívat se a poslouchat můžeme srdcem.	14
Kapitola 4: Hésýchie.....	18
Kapitola 5: Neobyčejná síla	24
Kapitola 6: Andrej Osljaba	29
Kapitola 7: Vlada	34
Kapitola 8: Láska a růst duše	40
Kapitola 9: O postižení Boha. Setkání s Ježíšem.....	47
Kapitola 10: Igumen Sergij.....	55
Kapitola 11: Volchvové.....	64
Kapitola 12: Chrám, místa síly, uzdravení	72
Kapitola 13: Schyma.....	80
Kapitola 14: O mnišském životě a Svatých Zjeveních	86
Kapitola 15: Sergijovo loučení.....	92
Kapitola 16: Bitva.....	97
Doporučená literatura — v ruštině	104

Kapitola 1: **Písně kulíků**

*Události dávno minulých dnů,
legendy hlubokého dávnověku...*

(A. S. Puškin)

***Starověké Znalosti
Objeví se znovu!
Láska opět bude
Základem života!***

***Silou lítosti
Smyje se bolest!
Opět bude normální
Dobro a klid!***

(Peresvět)

Mnich, pojmenovaný při postřižinách jménem
Alexandr a přezdívaný Peresvět, stál časně ráno na
břehu řeky.

Jaro!

Mlhavé svítání, bezvětrí...

Myšlenky měl lehké a radostné:

"Jak překrásný je tento prostor, tato přírodní
krása!

Boží Blaženost je rozlita v prostranství, je v každé kapičce mlhy!

V každém stéble trávy je Boží Láska!

Člověk může pociťovat proudy Blaženosti! Plynou podobně, jako teď plyne mlha, která se něžně a měkce přelévá v paprscích vycházejícího sluníčka.

Blahodat' Boží je jak uvnitř, v našem duchovním srdci, tak i kolem nás — kam jen dokážeme dosáhnout pohledem. A ještě dále, dále...

Bůh je Všudypřítomný! V takových ranních svítáních je tak snadné to pociťovat v průzračném předjitřním dechu života, který pulzuje všude a projevuje se ve všem! Člověk se musí jen sám ztišit a začít vnímat! A pak Bůh — duši odhaluje to podivuhodné a zázračné!"

Ze zaplavených luk se ozývaly hlasy tokajících velkých kulíků, které tu lidé ještě nazývají stepňáky. Tito ptáci jsou z kulíků největší; připomínají velké slepice s dlouhými, tenkými, dolů zahnutými zobáky. Vždy na jaře tady, v nivě řeky, radostně tokají. Jejich zvučné hlasy, zvonivé volání a klokotavé trylky, naplňující průzračný vzduch, se ozývají z ohromné zaplavené louky, sousedící s klášteřem.

A průzračnost rána naplňují i další jarní písně ptáků.

... Peresvět už byl nemladý. Složení mnišských slibů předcházelo dlouhý život bojovníka-bohatýra.

Skoro už půl století uplynulo od té doby, kdy se narodil v urozené bojarské rodině.

Jeho myšlenky se pomalu odvíjely:

"Ano, už jsem prožil mnoho let, a přivítal mnoho jar...

... Kdybych v dřívějších dobách slyšel takové trylky kulíků, myslel bych na zdařilý lov...

Proč jen jsem jejich písně neobdivoval už dříve? Naopak, byl jsem připraven přervat výstřelem z luku tuto podivuhodnou hudbu života!

Proč v člověku dobrá myšlenka málokdy vznikne sama od sebe? A proč se starostlivá péče jednoduše a přirozeně nerodí ze srdečné lásky?

Proč lidé mezi sebou bojují, mstí se, snaží se zmocnit zemí, a chtějí si podrobit ostatní, aby mohli vybírat daně a poplatky?

Proč lidé nemohou žít v míru uprostřed této Boží krásy?! Kde se v člověku skrývá zlá bestie? A kde je ukryta Boží jiskra, která zahřeje srdce a nedovolí vejít zuřivosti?!"

Jeho úvahy přerušil novic Jegoruška. Hubeňoučký mladík, který se chtěl stát malířem ikon... Hlavní životní touhou Jegorušky bylo vidět svojí duší Božské Podoby, aby se naučil dovednosti zobrazovat na ikonách Přechisté Tváře. Mnozí lidé v klášteře si mysleli, že Peresvět už toto umění ovládá, ačkoliv on o svých vizích téměř nikomu nevyprávěl.

Jegoruška rozhovory s Peresvětem miloval, miloval i jen tak být mlčky vedle něho, nebo vykonávat spolu s ním povinnosti mnišské poslušnosti a práce pro klášter.

Často Jegoruška Peresvěta prosil, aby mu vyprávěl o jeho světském životě, o vojenské minulosti. Vždyť v mládí mnozí sní o hrdinských činech a udatnosti. A nejen na duchovním poli, ale i v pozemském životě by se mnozí lidé chtěli stát významnými.

Ale Jegoruška sám se narodil v roce hladomoru; vyrostl neduživý a slabý... A do kláštera přišel kvůli bídě ve své rodině. Nechtěl být přítěží otci a matce, a svým mladším bratrům a sestrám odtrhovat kousek

chleba od úst... A jakmile uviděl poprvé v chrámě při světle svíček ikony — v jeho duši doslova vzplálo pociťování tajemného světa Nebeského, Nejvyššího! Neviditelná Boží Přítomnost se dotkla jeho srdce.

Peresvět pomohl Jegoruškovi, s Boží pomocí, vylepšit zdraví. Začal mu každé ráno polévat tělo studenou vodou z řeky. A Jegoruška začal být zdravější.

... Právě teď čekal Peresvět na Jegorku. A pak šli spolu k řece. Voda byla studená, led teprve nedávno roztál. Ale Peresvět navrhl, aby se vykoupali.

Svlékl si sám oblečení, vstoupil do spalujícího chladu průzračných vod, ponořil se i s hlavou a proplul tak několik metrů, pak se vynořil a podíval se na Jegorušku.

Jegorka překonal strach a také šel do vody. Potopil se, často se nadechoval — a zářil radostí! Brzy vystoupil na břeh.

Po koupání nosili vodu pro klášterní potřeby. Mnohokrát vystupovali s plnými vědry do kopce.

Jegorka se rozpálil, zčervenal.

Potom si sedli na návrší, aby si odpočinuli.

Jegoruška se zeptal:

A jak ses dozvěděl, že je možné léčit nemoci vodou?

O tom se vědělo odedávna, lidé dělali různé výluhy, světili vodu...

— Ale o takové studené vodě — aby se polévali, koupali?

— I o tom lidé odjakživa věděli. A já jsem si tu léčivou sílu vyzkoušel na vlastní zkušenosti, když jsem v mládí od ran div nezemřel a tělo nemohlo

velice dlouho získat dřívější sílu. A teď to znáš také i ty, a můžeš pomoci druhým.

— Povídej, — s rozechvěním poprosil Jegorka.

— Později! Přijď se mnou štípat dřevo! Dokud budeme odpočívat, povím ti to. Ale teď už je čas k modlitbě!...

Kapitola 2: **Děd**

*Existuje Vědění
skryté před prázdnými pohledy.
Existuje Moudrost Prapůvodního Ticha.
A existují Ti, Kdo to vlastní.
Oni se mohou o ten Klenot
podělit s ostatními.*

(Peresvět)

Peresvět přemýšlel o tom, jak povědět Jegorkovi o svém mládí, aby nejen prostě uspokojil mladíkovu zvědavost a zaplnil čas rozhovorem, ale aby nasytil jeho duši tím, co se pro něj samotného stalo vytrpěnou a prožitou zkušeností.

A bylo toho mnoho, co bylo prožito!...

Byly radosti, nadšení, oheň lehkovážné smělosti mládí... Bylo přátelství, odvaha, připravenost riskovat životem, usilování o hrdinské činy, věrnost slovu... Byla i bolest, zoufalství a hořké rozčarování... To všechno už dávno zmizelo v minulosti...

... Ano, byly to životní lekce — velmi lehké i velice obtížné.

A porozumět tomu, jak a čemu učí člověka Bůh prostřednictvím mnoha událostí a setkání v životě, — ho už tehdy, v časném mládí, začal učit Děd.

* * *

Stařec nebo Děd, jak ho někdy nazývali, vůbec nebyl Peresvětův příbuzný, dokonce ani vzdálený.

Byl to velice divný a neobyčejný člověk.

Žil jako poustevník v lese, ale pravoslavným mnichem nebyl. Kolik roků mu bylo od narození — nikdo nevěděl. Mnozí, kdo ho dávno znali, říkali, že byl šedivý už před třiceti léty a vypadal přesně tak, jako teď. Na jednu stranu byl vnímán jako prastarý, jako proroci a stařešinové z pověstí, ale na druhé straně — jako by byl plný síly a vůbec ne starý.

Děd byl vysokého vzrůstu, vynikal mohutnou tělesnou stavbou, nikdy se nehrbil, a fyzickou sílu, tu měl prostě bohatýrskou, ale zřídka kdy ji lidem ukazoval. A síla duchovní, ta v něm byla nezměrná! Ale byla vždy jakoby schovaná v hlubině za skoupými slovy a mlčenlivým klidem.

Zvláštní přívětivostí a laskavostí nevynikal. Dokázal na zbytečné otázky vůbec neodpovědět, dokázal i přísně a stroze vyložit celou pravdu o člověku nebo o situaci.

Nepomáhal každému, a obraceli se k němu o pomoc jen nemnozí. Lidé se ho báli a šli k němu s prosbami až v krajní nouzi.

Zato divoká zvířata k němu přicházela beze strachu a lísala se k němu, ptáci jedli z jeho rukou. Dokonce i zdivočelí psi provinile kňučeli jako štěňátka a oddaně se otírali o jeho nohy. Ohromný

medvěd žil vedle Dědova domu. A k samotnému Dědovi se medvěd choval poslušně, přítulně a krotce, ale cizí lidi dokázal tak vyděsit, že už do tohoto lesa radši nechodili.

Děd nelovil, nerybařil, ale žil z jiných darů lesa. Nepostní "zabíjené" jídlo nikdy nejedl — ať už byl půst, nebo nebyl.

Tohoto starce lidé nenazývali ani čarodějem, ani volchvem, ani mágem: báli se, že by si tím přivolali neštěstí!

Až po čase Peresvět pochopil, že Děd nazýval Bohem Jednotnou Velikou Všetvořící Sílu, Jednotného Stvořitele. Ale pomocí slov Děd jen zřídka vysvětloval to, jak on sám všechno chápal ve světovém řádu.

... Peresvět na Děda často vzpomínal.

Mohl se ho tehdy, v mládí, vyptat na tolik důležitých věcí, ale nenapadlo ho to...

Ale teď Peresvět kousek po kousku sbíral a snažil se pochopit to, co tehdy přijal. Spojoval teď pilně do jednoho celku — ty Znalosti, které Děd přinášel. Plus — Učení Ježíše Krista — které ozařovalo život Peresvěta současného.

Dědova slova, jako vtištěná do paměti duše, se občas zvedala z hlubiny — a přicházelo postupné pochopení toho významného: odhalovalo se to tajné, uvědomovalo se zjevné... Skládalo se to dohromady ve Všejednotné Vědění, o které Peresvět tak usiloval ve svém duchovním učednictví.

* * *

Jegorka vždy s nadšením očekával Peresvětova vyprávění. V předtuše zajímavé besedy se lehce pracovalo! Peresvět odměřenými a silnými pohyby

štípal dřevo a Jegorka polena ukládal na hromadu. A bylo mu vedle Peresvěta tak dobře, jako by se ponořil do proudu čisté síly a nadpozemského klidu!

... Když byla práce dokončena, sedli si vedle sebe. Jegorka, trochu v rozpacích připomněl, že mu Peresvět slíbil příběh.

— Dobře, poslouvej!

V té době, o které budu vyprávět — mi bylo méně, než je teď tobě — měl jsem čtrnáct jar.

S mým přítelem a pokrevním bratrem Rodionem jsme tehdy snili o hrdinských činech; hledali jsme příležitosti, kde se blýsknout udatností a silou...

Jednou, když naši otcové nebyli doma, jsme odjeli na jarmark, kde jsme se účastnili pěstních soubojů a různými způsoby se bavili...

Přihodila se tam jedna historka. Rodion zachránil dívku zpod kol vozu, ale přitom si sám zlomil pravou ruku. Byla to těžká zlomenina! Ruka se nehojila, rána zhnisala... Lékař řekl, že pokud ruku neodřízne nad loktem, bude smrt na černou horečku nevyhnutelná. Ale Rodion amputaci odmítl: "Jaký bych byl bojovník — bez pravé ruky?! Lepší bude smrt!"

Ale právě tehdy jeden sluha, žijící v našem domě, vyprávěl o tom, že existuje takový stařec, který dokáže vyléčit jakoukoliv nemoc, pokud ovšem chce.

Ale Rodion už celý hořel jako oheň, a z toho žáru ztrácel vědomí...

Osedlal jsem koně, posadil na něho Rodiona, a sám jsem si sedl za něho, abych ho podržel.

Jak najít toho starce jsem opravdu nevěděl. Sluha mi popsal cestu jen v hrubých rysech.

Když jsme ale přece jen dojeli k Dědovu obydlí, vyšel šedivý ramenatý stařec sám na práh, já jsem na

dveře neklepal... On vzal Rodiona do náruče a odnesl do světnice.

Krátce mi řekl:

— Posad' se tady v koutě a myslí na dobré věci! Jestli věříš v Boha — modli se, jestli nevěříš — úplně mlč a nepřekázej!

... A on začal prohlížet Rodionovu ruku.

Já jsem začal hledat očima ikonu... Ale žádné ikony ve světnici nebyly.

Děd, aniž by se otočil, řekl:

— Boha nenajdeš na ikonách, ale musíš ho hledat v srdci duchovním!

... Zamrazilo mě z toho v zádech! Měl jsem pocit, že tento stařec dokonce zády vidí, protože byl momentálně otočený a skloněný nad Rodionovým tělem, kde svými rukama prováděl zvláštní pohyby nad rukou nemocného.

Přibližně za minutu mi Děd řekl:

— Vezmi vědro a přines vodu! Studna je na dvoře.

... Vzal jsem u prahu vědro a vyšel z místnosti. A na dvoře — ohromný medvěd, bez řetězu, nepřivázaný — upřeně se na mě dívá...

Děd ze světnice zavola, jako by všechno sám viděl:

— Neboj se Míšy: on se domácích nedotkne! Přines rychle vodu!

... Sledován upřeným medvědíím pohledem jsem překonal vzdálenost ke studni a nabral vodu.

Míša se nehnul z místa, jenom mě tam a zpátky doprovázel pohledem.

Stařec vzal vědro a Radionovu ruku, která už celá zčernala, do něho spustil. Voda ztmavla, ale ruka trochu zesvětlela.

— Ještě přines vodu! — přikázal Děd. — A tuhle vylij tak, aby se nedostala na nic živého!

... To se několikrát opakovalo, dokud Rodionova ruka nedostala normální barvu s narůžovělým odstínem...

Potom si ještě Děd s rukou trochu pohrál, spojoval kosti a zašíval ránu.

Poté mi přikázal, abych vynesl ze světnice širokou lavici a postavil ji u studně. Položil na ni Rodiona, svlékl z něho oblečení a opláchl ho několika vědry vody. Poté ho zabalil do plátna a odnesl zpátky do světnice.

Horkost se z Rodiona tou vodou doslova smyla.

Stařec mu převázal ruku, přikryl spokojeně spícího Rodiona dekou a začal se zabývat svou prací, jako bych tam vůbec nebyl.

Potom na mě přece jen úkosem pohlédl:

— Bude živ tvůj pokrevní bratr! Jestli chceš — žij tu s ním — anebo si za tři dny přijed' přítele vyzvednout!

... Rozhodl jsem se zůstat.

Ještě jsem se pokusil Dědovi zaplatit za léčení. Ale on se na mě podíval tak, že jsem se studem div nepropadl pod zem...

... Příští den byl Rodion skoro zdrav.

Děd k němu byl trochu přívětivější, než ke mně. Řekl mu, že jeho ruka bude zdravá.

A později, když se Rodionovi ruka hojila, zůstali jsme dva týdny žít v domku u Děda.

A Děd nás začal učit dělat levou rukou všechno to, co jsme vždy dělali pravou.

Smáli jsme se svojí nešikovnosti, ale Děd sám nám ukazoval, jak on levou rukou dělá všechno, co potřebuje, právě tak snadno, jako pravou.

Ještě nám vysvětlil trochu více o svých zázračných dovednostech v léčitelství, abychom neměli pověřivý strach:

— To není čarodějnictví, ale obyčejné vědění!

A vždyť přece existují Vědomosti o životě pozemském a o životě Nebeském! Jestliže je poznáte, pak se vám odhalují tajemství, která jsou ve skutečnosti prostá. A můžete tak získat prospěšné a důležité dovednosti. A to — nejen o tom, jak nemoci léčit. Ale to vědění je o tom, jak Bůh prikazuje člověku na Zemi žít!

* * *

Jegorka poslouchal se zatajeným dechem. Před jeho vnitřním zrakem ožívaly scény, vyprávěné Peresvětem.

Vtom zazvonil zvon. Nadešel čas modlitby.

— No, a dál — budu vyprávět příště! — řekl Peresvět.

A šli pak spolu k malému chrámu, který byl uvnitř ještě trochu nedostavěný a nedomalovaný, ale už byl vysvěcen, a nyní se v něm konaly bohoslužby.

Kláštevní bratři se scházeli. Zacházející sluníčko oranžovými a zlatými paprsky osvětlovalo všechno kolem.

Peresvěta hrálo u srdce to, že teď Bůh naplňuje celý jeho život. Jeho Pohlazení jsou teď tak hmatatelná a Jeho Přítomnost — tak velice významná!

Tato radost splývala s krásou západu slunce a zářila v plamenech svíček! Rozléhala se v prostoru zvoněním zvonů a zpěvem ptáků v okolních hájích. V neviditelném prostranství zněly zvláštní zpěvy, velebící Boha...

Život s Bohem — může být většího štěstí?!

Kapitola 3: **Dívat se a poslouchat můžeme srdcem**

*Neviditelná "spojující nit"
Je mezi námi-dušemi a Bohem...
Je důležité to spojení pocítit.
Marným starostem pak dáme sbohem!*

*Je Boží Nekonečnost,
V Níž je Ticho...
A život duše v Ní —
Jak struna lásky zní!*

(Ngomo)

Několik dní se Peresvět a Jegorka účastnili kácení palivového dřeva v lese s ostatními mnichy.

Na návrh Peresvěta poráželi pouze suché, už odumřelé stromy. Bylo to těžší, než porážet všechny stromy po řadě. Ale na druhou stranu suché stromy hořely lépe, v lese bylo méně polomů, a na houby a na sběr lesních plodů se pak mnichům chodilo pohodlněji.

Nocovali přímo na místě, v provizorních přístřešcích.

Večer po modlitbě, když už všichni ulehli ke spánku, seděl Peresvět ještě u ohně.

Přišel k němu Jegorka:

— Nemůžu spát, zebe mě! Můžu se tu ohrát?

— Sedni si vedle, tady je teplo!

... Jarní noci byly chladné, ale jasné.

Obloha byla plná zářivých hvězd. Kolem malé mýtiny, kde hořel oheň, stály majestátní smrky.

Bylo bezvětrí, ticho.

Noční krása je neobyčejná: tajemná a impozantní!

Oheň intenzivně hořel. Jegoruška se rychle zahřál, ale spát nešel.

— Povídej mi dál o tom Dědovi, — poprosil Peresvěta.

— Dobře, poslouchej!

Tehdy nás, mě a Rodiona, začal Děd, jaksi nenápadně, trochu učit.

Jednou jsme také měli takové večerní posezení u ohně. Děd byl tentokrát hovornější, nežli obvykle. My jsme využili příležitosti a začali mu pokládat otázky. Já jsem se ho tehdy zeptal:

— Ale proč máme umět všechno dělat levou rukou, když se Rodionovi už brzy ruka uzdraví, a mě ruka dokonce ani nebolí?

— A ty, dokud se Rodionova ruka neuzdraví, ho zatím budeš krmit lžící a pěstovat v něm nemohoucnost?

Tak například, proč se díváte dvěma očima, a ne jedním?

Člověk může projevovat mnoho rozmanitých dovedností, mnoho schopností je člověku Bohem darováno! Jenom o těch možnostech málokterí lidé vědí — a proto je nepoužívají.

Takže se dívíte, jak já všechno vidím, dokonce i když stojím zády k příchozímu nebo jsem na úplně

jiném místě? Nebo — jak o vás vím takové věci, o kterých jste mi sami nevyprávěli?

Tak tedy: člověk je duše. A duše se umí dívat bez těla, i slyšet bez těla! I poznávat dříve nepoznané — u samotného Boha! — může člověk-duše!

Vy jste zatím ještě jen poloviční lidé, ale mohli byste se stát i Lidmi opravdovými! A k tomu potřebujete první dovednost — naučit se na svět dívat duchovním srdcem.

— A to jak? — zeptali jsme se.

— Duše může vidět očima duchovního srdce — to, co je obyčejnému pohledu neviditelné. A také — i slyšet to, co je obyčejnému sluchu neslyšitelné. Duši bude vždy jasné, co je to před ní za člověka, jestli on lže nebo mluví pravdu. A ještě mnoho dalších věcí pochopíte, pokud se naučíte dívat duši: jak jednat spravedlivě, podle svědomí, i jak řídit svůj život.

— A jak se můžeme naučit dívat duši?

— Tak se podívejte na oheň z toho místa, kde v těle probíhá nádech a výdech...

Potom se pro lepší pochopení podívejte z hlavy, pak z břicha, a potom znovu — z toho centra, kde se duše může stát vidoucí.

Ted' se otočte zády k ohni a zkuste se podívat zrovna tak.

... Byli jsme zvědaví a začali jsme zkoušet to tak dělat...

Děd řekl:

— Nepospíchejte! Ať jsou ted' oheň a jeho světlo pro každého z vás tím nejdůležitějším.

Zpočátku pocít'ujte všechno kolem sebe celým tělem, jako když jste v teplé vodě. Potom tam, kde v těle bije srdce, pocítíte něžné teplo. Tehdy — duše začne vidět...

Duše se bude dívat s láskou!

... Začalo nás to velice bavit. Ne proto, že bychom světlo ohně hned jasně uviděli. Ale měli jsme pocit, že ještě jenom trošičku — a už uvidíme: světlo, oheň, Děda, i Mišu, který ležel kousek od nás a také se díval na oheň a občas hlasitě vzdychal...

Pak Děd řekl:

— A teď — poslouvejte duchovním srdcem: praskání ohně a houkání výra, i Mišův dech...

Všechno jsoucí — zní ve *Velikém Tichu*...

... Tak nás Děd učil pochopení toho, co sám nazýval *Životem s Bohem ve všem*. Chtěl, abychom poznali *ticho srdce* a vnímali *Jednotu* všeho živého...

Jistě, nebyli jsme tehdy příliš pilnými studenty: byla to pro nás prostě jen zábava...

— A jestli to tak zkusím i já, nebude to hřích? — zeptal se Jegorka.

— Pročpak — hřích? Igumen Sergij nám přece o hésýchii vysvětluje to samé — jak dosáhnout toho ticha srdce. A vypráví nám o duchovním srdci, ve kterém se rozhořívá mnichova láska k Bohu. A Děd nás tehdy tomu také učil...

... Jegorka začal zkoušet se tak dívat a poslouchat. Jenomže z přílišného snažení se mu to moc nedařilo.

Peresvět ho utěšil:

Žádné dovednosti se člověk nenaučí hned napoprvé. Ty se díváš ze srdce, a sám si v té chvíli myslíš: "Podařilo se mi to?" A plnost toho, co je vnímáno duší, nepřichází: neklidná mysl tomu brání!

— Ale jak nepřemýšlet, když všelijaké myšlenky přicházejí samy od sebe?

Tak začni přemýšlet s láskou o Bohu! Vždyť právě teď je Bůh — tady s námi! On je blíže než tento

táborový oheň! Bůh je vždy zde! Jenom my to často neumíme pocítit...

... Peresvět a Jegorka se ponořili do ticha, zaplněného Božskou Přítomností, a ještě dlouho seděli vedle sebe v kruhu světla z tančícího plamene ohně.

A Bůh naplňoval jejich životy Svojí Velikou Láskou... A ta Láska Boží tekla jako veliká řeka...

Kapitola 4: **Hésýchie**

*At' zazní v tomto tichu
Blažená Zpráva, Svatá Zvěst:
Bůh je tu s námi v každém okamžiku!
Bůh je Láska! Bůh je přímo zde!*

*Jen dveře srdce otevři —
A Jeho Lásku poznáš i ty!
Bůh je přímo tady, On je uvnitř,
V Záři Věčné Čistoty!*

*A jen marný život
V zajetí mysli a zlých vášní
Tě nenechá poznat
Lásku Otce všech lidí...*

(Zjevení od Apoštola Matouše)

Ráno po modlitbách igumen Sergij ve svém kázání znovu vysvětloval klášternímu bratrstvu — hésýchii — zvláštní vnitřní ticho. Mluvil o tom, že se

modlitba musí z hlavy spustit do duchovního srdce. Mluvil také o očišťování myšlenek, a o neustálém udržování pozornosti na Bohu.

Připomínal mnichům veliká slova z Evangelii: "Blažení čistí srdcem, neboť oni Boha uvidí!" (Mt 5:8), "Království Boží je uvnitř vás!" (L 17:21), "Když se modlíš, vejdi do svého pokojíku (hrudního koše), zavři dveře a pomodli se ke svému Otci v skrytu" (Mt 6:6), "Kdo se spojuje s Pánem — je jeden Duch s Pánem" (1 Kor 6:17).

* * *

Sergij vždy mluvil přesvědčivě a bez zbytečných slov.

Mniši naslouchali s rozechvěním, obdivovali se Sergiově svatosti!

Většině bratří se tajemství "rozumné modlitby", neustále vytvářené v duchovním srdci, zdálo být nedostupným a nedosažitelným vrcholem duchovních úspěchů, navzdory igumenovým vysvětlováním, jak se tohoto ticha srdce dosahuje.

Jegorka také chtěl vnitřního ticha dosáhnout, ale zatím se mu to moc nedařilo. Dosud jeho mysl jen občas na krátké okamžiky umlkala a srdce duchovní se naplňovalo radostí.

Kvůli tomu byl Jegorka po ranním kázání smutný. Zarmouceně přemýšlel o tom, že je hříšný a nehodný Milosti Boží...

Peresvět, s požehnáním igumena Sergije, na Jegorku dohlížel a zaučoval ho do mnišského života. Jegoruška Peresvětovi pomáhal při mnoha hospodářských klášterních činnostech, a prostřednictvím toho získával různé dovednosti — jak prosté všednodenní, tak i zvláštní, duchovní.

* * *

Tento den Peresvět a Jegorka trhali mladou bršlici pro celé bratrstvo: aby z ní v klášteře uvařili zelnou polévku. Zásoby potravin byly za zimu značně vyčerpány.

Igumen Sergij, který stanovil jako pravidlo života pro všechny mnichy svého kláštera *nemajetnost*, — přísně zakázal žebrání po městech a vesnicích. Tak to bylo zavedeno už v té době, kdy se tento klášter teprve rodil. Toto pravidlo se přísně dodržovalo, třebaže v jiných chudých klášterech mniši často chodili prosit o almužny, aby přežili.

Dalším Sergijovým pravidlem byl společný majetek všech mnichů. A každý z nich, podle svých sil, pracoval pro dobro všech. A jídlo bylo pro všechny společné.

Peresvět a Jegorka s radostí trhali mladé zelené výhonky bršlice. Tato jednoduchá práce na volném prostranství zaplavených luk úplně rozptýlila Jegoruškův ranní zármutek.

Všude byly cítit něžné a živé projevy nastávajícího jara. V údolích se bělaly a modrally první květiny. Jarní sluníčko začínalo hřát. Ptáci trylkovali své jarní písně. Něžný větřík — ještě trochu chladný, ale ne silný — jako by rozpřáhl křídla a letěl nad zemí, aby do každého koutku donesl radostnou zvěst: "Jaro! Jaro přišlo!" Nad loukami se ozývaly čejky, a trylky skřivánek, vznášejících se na obloze, rozjasňovaly začátek dne.

* * *

Peresvět a Jegoruška s plnými taškami bršlice se posadili k odpočinku na pahorku.

Jegorka poprosil Peresvěta:

— Povídej mi dál o tobě a Rodionovi, a o tom Dědovi!

— Ted' na to není čas: opozdili bychom se kvůli dlouhým řečem! Radši ti ukážu něco, co nás Děd tehdy naučil. Právě ted' jsem si na to vzpomněl, protože tyhle břízky se k tomu velice hodí! Nejsou ani příliš tenké ani příliš silné, a ještě k tomu rostou na volném prostranství! Tady se podívej: jaká je to krasavice!

Peresvět přistoupil k mladičké štíhlounké břízce, která se ve větru zlehka pohupovala, jako by tančila. Zvedl hlavu, aby se pokochal tím, jak se na pozadí modré oblohy ve zvláštním rytmu pohupují tenoučké větve s prvními lepkavými zelenými lístečky.

Přišel tam za ním Jegoruška. Pohládl dlaní kmen:

— Jaká je běloučká! Jako by se v ní s jarem celá její krása probudila!

— Obejmi břízku, přitiskni se k ní celým tělem! Abys pocítoval každý její pohyb ve větru! Pohoupej se spolu s ní v tomto prostoru jarní krásy a rozlohy! Kdo se tak obejmě se stromem, může pocítit, jak Bůh všechno kolem nás — laská a objímá Svou Pěcí, jako když maminka svoje děťátko houpá v kolébce.

A pak nám začne být jasné, že Duch Svatý proniká do všeho živého Sebou-Světlem, a že právě tato Síla Boží dává na tomto světě úplně všemu možnost žít! A my pak — jako odpověď Bohu — nezadržitelně proléváme svoji lásku!

Tak si ted' vyzkoušej pocítit Boží Lásku — ne jako člověk, ale jako sama ta břízka! A tak se tvoje tělo stane také takovým — jako tato půvabná tančící

břízka! A tvoje duše se bude moci rozplývat v Proudě Boží Blahodati!

... Jegoruška se přitiskl tělem ke kmenu a ztichl. Větrík zlehka rozhoupával bílý kmen břízky spolu s Jegorkovým tělem...

Peresvět si sedl opodál. On sám jako obvykle Řeku Božského Světla pocítil, umožnil tomuto Světlu stát se viditelným pro duši a spojil se s Proudem Boží Lásky-Něhy...

Nepopoháněl chlapce ke spěchu, aby mohl Jegoruška sám poodhalit překrásné Dary Ducha Svatého.

... Později Jegorka se slzami v očích pronesl:

— Viděl jsem Světlo Boží! Slyšel jsem zvláštní ticho! Nikdy předtím se mi to nepodařilo! A já jsem tak chtěl poznat ticho a teplo srdce! Chtěl jsem, chtěl, ale nemohl jsem! Ale teď — jakoby samo od sebe — naráz — a bylo to! Jako by tu zůstala jen ta břízka a Světlo Boží, — a já jsem vůbec nebyl!

... Jegorka zašeptal děkovná slova, adresovaná Bohu.

Potom spolu s Peresvětem zvedli tašky, plné bršlice, a zamířili ke klášteru.

*** * ***

Peresvět se radoval z Jegoruškova úspěchu. Pro mnohé v klášteře bylo ticho srdce, třeba jen pocíťované na krátký čas, nedosažitelným snem. Sám Igumen Sergij toho hodně uměl, a poučoval v tom i ostatní. Ale ne u všech se to dařilo...

Peresvět se to často pokoušel pochopit: jak a proč se to všechno děje duším? Proč se jedněm duchovní poznání snadno daří, a druhým — ne? Je možné, že by Děd měl pravdu, když říkal, že duše

nežije na Zemi jen jednou? A že právě proto existují mladé duše, které teprve začínají svoji cestu dospívání a učení, — a zatím ještě nemají tolik dovedností a pomaleji se všemu učí?

Peresvět se setkával s lidmi — jejichž rozum ještě daleko nepokročil, naivními, ale dobrými — se srdci, plnými lásky. A naopak, viděl jiné, chlubící se svými znalostmi, důležité, kteří přitom o srdečné lásce neměli ani ponětí, ale znali železnou logiku a nikdy jim neunikl jejich vlastní prospěch...

Vidět a rozumět lidem začal Peresvět už dávno, ale jak pomáhat tak rozmanitým duším — tomu se musel ještě stále učit...

S igumenem Sergijem o tom nejednou rozmlouvali. Peresvět mluvil o tom, jak to on sám chápe, a o svých zvláštních vizích. Sergij ho poslouchal s pochopením, nikdy ho neodsuzoval, ale střežil se toho, zavádět něco nového do mnišských praktik.

... A teď měl Peresvět radost z Jegorky! Ale pak si na chvíli představil, jak všichni mniši břízku takhle objímají — a viděl, že by se to všechno jen změnilo v absurditu! Všichni by to považovali za hloupost!...

Pochopitelně, pokud by to sám igumen Sergij nařídil, všichni by poslechli. A jestli by se to někomu povedlo — kdo ví?

Jegoruška — ten je čistý, jako průzračný! Jen se ho dotkneš — a duše zazpívá! U ostatních to tak není...

Peresvět poděkoval Bohu za Jeho lásku, za velikou Jegoruškovu radost; za takový zázračný den! Bylo mu lehce u srdce. Viděl zářivou budoucnost!

Odezva Boží Lásky přišla okamžitě, stačilo zaměřit všechnu lásku duše k Bohu — a Bůh odpovídal, otevíral Sám Svá Objetí, dovoloval mu rozplynout se ve Svém Světle a žít tak — s Ním, v Něm!

Kapitola 5: **Neobyčejná síla**

*Jestliže v duši svítí Světlo,
temnota je bezmocná!*

Jegorka se brzy zase podělil s Peresvětlem o své zážitky a nové úspěchy:

— Začal jsem se večer dívat na svíčku ze srdce, jak jsi mě to naučil. A daří se mi to tak dobře! Jako by byla ta svíčka zapálena v srdci duchovním, jako by tam hořel ohýnek lásky pro Boha! A *ticho* přichází samo od sebe...

Při zpovědi jsem o tom řekl igumenu Sergijovi. Báł jsem se, že mi vynadá. Ale on mě dokonce pochválil! A také jsem mu ukázal svoje kresby různých ptáčků a květin, které jsem dělal na prkýnkách, a on to také pochválil! Požehnal mi, abych se dál učil kreslit. Také říkal, že až mě dobře naučíš číst a psát, budu moci přepisovat Svatá Evangelia a jejich písmena a stránky zdobit vzory.

... Jegoruška projevoval píli v každém učení. Peresvět ho začal učit číst a psát už dávno. A v té době už chlapec uměl trochu psát a slabikovat.

Toho dne sbírali Peresvět a Jegoruška různé bylinky na čaj, a později z nich také připravovali léčivé přípravky.

Peresvět se v tom velice vyznal — a sám igumen Sergij mu tuto práci zcela svěřil.

Jegorka se této dovednosti pilně učil: o bylinkách a jejich léčivých vlastnostech si dokázal všechno zapamatovat!

A Peresvět mu ještě k tomu přikázal dělat si zápisky, — jak pro zapamatování na dlouhou dobu, tak i kvůli výuce psaní.

Nyní drtili bylinky v hmoždíři a ve speciálním poměru je smíchávali na léčivou směs.

Jegoruška poprosil:

— Povídej mi ještě dál o Dědovi, o tom, jak tě učil. Rozeznávat léčivé bylinky, to tě také naučil on?

— Ano, i ne. O bylinkách mě toho více naučila moje žena, ale to bylo mnohem, mnohem později...

Ale o Dědovi tu mám ještě něco zajímavého. Hodně jsem o těch událostech přemýšlel, ale zatím ještě nevím, jak ti o nich vyprávět...

Život obyčejného vojáka, který věrně slouží svému knížeti, zahrnuje jak hrdinské činy, tak i každodenní službu, i zabíjení jiných lidí v bitvách, těch lidí, které kníže považuje za nepřátele. Kde je ta hranice: co je vojenská povinnost, a co je strašný hřích? Mnoho snů a tužeb mne a Rodiona bylo v našem mládí o tom, jak se stát odvážnými bojovníky — silnými, udatnými a neporazitelnými — abychom získali hrdinskou slávu v mnoha bitvách.

Děd nám naši touhu po vojenském hrdinství vůbec neschvaloval. Ale my jsme si nedokázali pro sebe představit jinou budoucnost, kromě služby v

knížecí družině. Oddávali jsme se snění o bitvách, toužili jsme po hrdinských činech...

Myslím si, že právě proto v té době skončilo naše učení u Děda tak brzy, že skoro ani-pořádně nezačalo...

A jako vnější příčina k tomu posloužila jedna příhoda.

K Dědově domu přijel jeden člověk, od pohledu bohatý a vážený. Měl s sebou šest ozbrojených sluhů.

Míša byl připraven se na toho člověka vrhnout a nepustit ho dál. Hned v tom muži vycítil zlobu.

Ale Děd Míšovi přísně nařídil:

— Sed' klidně! Dokud ti nedám znamení — nezasahuj!

... Nečekaný host vešel do světnice a velice dlouho tam mluvil o samotě s Dědem.

Později vyšel velice nespokojený, doslova se třásl vztekem a rozhořčením, že mu Děd odmítl splnit, co si přál.

Došel už na kraj mýtiny k cestičce, kde čekali jeho sluhové, ale náhle se otočil a s obnaženým mečem zamířil zpět k Dědovi s jasnou hrozbou, už ne jako prosebník. Zakřičel na Děda:

— Přemlouval jsem tě po dobrém — jenže ty jsi nepochopil! A tak tě donutím silou! Vykonáš, co je třeba! Pak — zůstaneš naživu, a dostaneš odměnu! Ale budeš-li se protivit — uškodíš si sám!

... Děd, který vyšel nezvaného hosta vyprovodit, klidně stál uprostřed mýtiny.

Rozezlený návštěvník s obnaženým mečem přistoupil k Dědovi a řekl:

— Poslouchej, starče, pojedeš s námi — nebo tě zabiju hned teď! Hned tady na místě přijmeš smrt!

... Děd se jen ušklíbl a řekl:

— Je vidět, že jsi hloupý...

... Tím přetekla trpělivost nezvaného návštěvníka. Rozmáchl se, aby udeřil mečem.

Všechno další proběhlo v okamžiku.

My, já s Rodionem, jsme se vrhli na pomoc;- popadli jsme to první, co nám přišlo pod ruku — hůl a velké kleště...

Miša se postavil na zadní a zamířil ke sluhům, kteří už tasili meče.

Sám Děd klidně stál a téměř se nehýbal. Pouze natáhl vstříc meči otevřenou dlaň — a čepel meče se zastavila ve vzduchu, aniž by se dotkla Dědovy ruky, jako by narazila do neviditelné stěny.

Děd pronesl tiše, ale tak, že nám přeběhl mráz po zádech:

— Stačí! Zmizte odsud! Kvapem!

... Útočníky jako by spoutal zvláštní strach. Poslušně opustili mýtinu a odjeli pryč, aniž by projevili agresi.

... Byli jsme ohromeni tím, co se stalo, ale ze všeho nejvíc zvláštní neviditelnou Dědovou silou, se kterou dokázal holou rukou zastavit-meč útočníka.

— Zlo nemá moc nad dobrem, temnota nemá moc nad Světlem — cožpak jste to nevěděli? Někdy bývá nutné překazit zlou vůli pro přivedení k rozumu, pokud nejsou slova chápána.

... Pochopitelně jsme začali prosit, aby nás takové síle naučil...

Děd nejprve chvíli mlčel, a pak nám vysvětlil:

— Síla musí odpovídat chápání člověka, a nesmí ho převyšovat. A zatím jsou pro vás — hůl a kleště — v této chvíli nejrozumnější!

— Ale my jsme tě přece chtěli ochránit, nebyl čas utíkat pro zbraně! — řekl jsem trochu uražený.

O tom já právě mluvím! Je dobře, že to všechno tak dopadlo!

Jaký by mělo smysl vám to teď vysvětlovat?... Ta síla je přímo spojena s Univerzální Božskou Sílou. A není potřebná k tomu, aby se člověk stal neporazitelným bojovníkem, jak byste si to vy oba přáli! Pro ty, kdo chtějí bojovat s nepřáteli, je tato dovednost zatím nevhodná!

Teď už máte čas jet domů! O mně zbytečně nevyprávějte! Vaši otcové se zítra vrátí z tažení. A vy už máte nejvyšší čas být doma, aby vás matky nemusely duševně pohřbít! Když už vás sluhové dva týdny nemohou najít!

— A můžeme ještě přijet později, abys nás to naučil?

— Ne, ne kvůli tomu, kvůli čemu dosud chcete mít sílu. Je pro vás ještě brzy se u mě učit!

... Bylo nemyslitelné Děda neposlechnout. A tak jsme hned ten den odjeli.

Jegoruška se zeptal Peresvěta:

— Takže jste se s Dědem znovu nesetkali?

— Setkali, jenom to bylo později, mnohem později...

K jeho lesnímu domku jsme se pochopitelně asi tak za měsíc vydali. Pomýšleli jsme na to, že ho uprosíme, aby nás učil...

Ale, když jsme přijeli blíž, uviděli jsme, že z domku zbylo jen spáleniště! Jenom studna stála nepoškozená uprostřed mýtiny.

Dohadovali jsme se, že to ti nedobří lidé udělali na rozkaz toho člověka, který Děda začal nenávidět.

Nevěděli jsme tehdy, zda je Děd naživu nebo zahynul v ohni. Doufali jsme ale, že odešel předtím, než se to stalo, protože obvykle věděl-o všem, co se mělo stát, předem.

Nabrali jsme vodu ze studně a naplnili si jí láhve, jako bychom si v té vodě chtěli uchovat vzpomínku.-

A pak jsem našel a zvedl ze země prkénko, ležící vedle studně. Bylo na něm napsáno:

"Jestliže v duši svítí Světlo, pak je temnota bezmocná!"

Považovali jsme to za poselství od Děda pro nás... Jako by věděl, že k němu přijedeme, že to prkénko najdeme a že si to přečteme...

Uvěřili jsme tomu, že se Děd tehdy zachránil. Ale naše další setkání s ním se uskutečnilo až za patnáct let.

Kapitola 6: **Andrej Osljaba**

*Tehdy se mi občas zdálo
Že na tomto světě nic není v pořádku!
Ptal jsem se: "Jak mám dál žít?
Bože! Dej mi znamení!"*

*A pak jsme stáli s přítelem
Uprostřed bitvy bok po boku.
Pod údery zvonily drátěné košile,
A meč se družil s mečem...*

Když jsme zakusili rány a bolest,

***Hledali jsme naši pravou Cestu.
Učili jsme se životní lekce —
A připravovali se pohlédnout na Pána!***

(Peresvět)

Jegoruška hledal příležitost znovu si vyslechnout Peresvětovo vyprávění. Vybral si příhodný čas a poprosil ho, aby pokračoval:

— Nemohu se dočkat, abych se dozvěděl, jak to s vámi bylo dál! Pověď!

... Peresvět pokračoval ve svém vyprávění:

— Po tom, co už jsem ti vyprávěl, probíhal můj a Rodionův život přibližně tak, jak jsme si to tehdy sami přáli. Stali jsme se vojáky v družině našeho knížete. Sílou a udatností jsme se velice proslavili.

Avšak byly všechny naše bitvy spravedlivé? Ne, všechny ne, samozřejmě...

Knížata mezi sebou často vedla spory, uzavírala spojení, uchvacovala moc nad svými sousedy. A později zas uzavírala úplně jiná spojení, a bývalí přátelé se stávali nepřáteli...

My jsme v podstatě chtěli jak lidi, tak i svou zemi ochraňovat, a města bránit před útočníky... Ale zachovat pravdu a čistotu v těch skutečích se nám pokaždé nepodařilo...

Občas se nám stávalo to, že ti gardisté, se kterými jsme se v jedné bitvě bili bok po boku, se podruhé stávali našimi protivníky...

Družiníci jednoho knížete mohli na vlastní přání přejít k jinému knížeti, to se stávalo, nikdo tomu nebránil.

... A náhle — před jednou bitvou na mě padla taková úzkost, že se to nedá vypovědět slovy!

... Rodion a já jsme se v těch časech považovali za věřící. I když víra v existenci Boha byla u nás obou velmi neúplná. O svátcích jsme chodili do kostela na bohoslužby, jak se patřilo, zúčastňovali jsme se *přijímání*...

Ale *účast* na Božím životě jsme vůbec nepociťovali!

Jak víra, tak i modlitby, čtené podle zvyku, byly oddělené od zbytku života.

V našich životech byl Bohu vymezen jen velmi malý prostor a čas.

A celý náš ostatní život s probíhajícími boji, vítěznými hostinami a pohřebními tryznami za mrtvé druhy, nebyl s Bohem spojen vůbec.

A právě to pro mě začalo být náhle přímo nesnesitelné. Přepadly mě těžké myšlenky!...

Seděli jsme s Rodionem u ohně v noci před bitvou. A on si všiml, že se mnou není něco v pořádku.

Začal se mě vyptávat:

— Tak, co se ti stalo?

— Pojd', odejdeme pryč od knížete, Rodione! My dva přece v podstatě věříme v Boha, ale žijeme nekřesťansky, bojujeme proti svým! Knížata uzavírají spolky hned s Litevci, hned s hordou, oni bojují za svoji moc a vliv. Ale za co bojujeme my?

— Jestli chceš — odejdeme po bitvě. Ale odejít před bojem — to by byla zrada! V tom je vojenská čest! Vzmuž se, jinak si všichni naši lidé budou myslet, že ses stal zbabělcem!

— Ale není jedno, co si pomyslí?! Moje svědomí mi nenařizuje pozvedat meč proti svým bratrům ve víře — a dokonce i proti našim bývalým soudruhům!

... My jsme se tehdy s Rodionem rozhodli, že od knížete odejdeme po této bitvě a budeme žít v míru, a vést svoje hospodářství. Rodion už byl ženatý, jeho synáček, Jakov, dorůstal...

* * *

Ta bitva byla pro naše vojáky neúspěšná.

A já jsem v sobě vůbec neměl tu zvláštní opojnou chrabrost a udatnost, která obvykle v bojích přirozeně vznikala. Dříve jako by se společná síla pro celý oddíl rodila během bitvy. Takže sílila vojenská udatnost. Tak se strach ze smrti a bolest z ran daly snadno překonat ve společném nezkrotném náporu! A teď jsem neměl ani strach, ale přání bojovat — také ne. Jen jsem čekal, kdy už ta bitva skončí?! Snažil jsem se nikoho nezabít a nezranit...

A pochopitelně jsem byl sám brzy velmi těžce raněn. Upadl jsem na zem u Radionových nohou. Vždy jsme se bili bok po boku...

Kníže tehdy všem nařídil ustoupit.

Ale Rodion příkaz neposlechl; zůstal.

Z posledních sil jsem řekl:

— Rodione, odejdi, já už se nezvednu... Žij za nás oba, můj bratře!

— Mlč! Nikam nepůjdu!

... Zakryl moje tělo svým štítem. Potom vzal do levé ruky meč. Svůj štít si přehodil přes záda, aby byl alespoň trochu krytý zezadu.

Tak stál a čekal...

Lavina útočníků jako by se o něho rozřezávala, jako když se proud bouřlivé řeky rozřezává o obrovský kámen, na který narazil.

On už ani nevěděl, jestli jsem ještě živ, nebo už jsem zemřel...

**Stál tak nad mým tělem. Ani na krok neustoupil!
Vydržel to tehdy a zachránil mně tím život...
Když to naše družina uviděla, přispěchala na pomoc...**

Žádný z našich protivníků Rodiona nezasáhl. Svou odvahou si získal u všech velikou úctu! O hrdinském činu Rodiona Osljaby si ještě dlouho vyprávěli gardisté, a také ho oslavovali guslaři ve svých písních a skazech, aby pozvedli vojenského ducha v družinách před bitvami.

Tak to bylo! Ty, Jegoruško, teď víš, že vděčím za život svému pokrevnímu bratru Andrejovi, a že tehdy na bojišti zemřelo mnoho vojáků, ale já žiju dodnes...

Od toho dne jsme už s Rodionem nebojovali a neúčastnili se bitev.

... Jegorka vykulil oči překvapením a řekl:

— Tak on to byl náš mnich — Andrej Osljaba¹?

Ale mě ani nenapadlo, že by to mohl být tvůj věrný přítel Rodion! Říká se, že Andrej přišel do kláštera mnohem později než ty. Já jsem si myslel, že Andrej je tvůj rodný bratr, a že Rodion je tvůj přítel z dětství...

— On je pro mě víc, než rodný bratr! Život nás pevně spojil! Jak jsme si v šesti letech navzájem přísahali, že budeme jako bratři, tak i žijeme!

A teď jsme také i v Kristu — bratři!

Rodion byl postřižen později než já, až když jeho žena zemřela a syn dospěl.

A ty jsi tehdy hned přijal tonsuru jako mnich?

— Ne. Pak nás osud nejprve opět svedl dohromady s Dědem. Ale to je dlouhé vyprávění, povím ti to jindy.

¹ Při přijetí mnišství se mění jméno zasvěceného.

Zítřka půjdu do Perejaslavli. Posílá mě tam igumen Sergij. Tamější biskup nám slíbil knihy pro náš klášter a darování ikony. Ale jestli to opravdu tak moc chceš znát, popros Andreje, aby ti to vyprávěl. On si tu dobu lépe pamatuje, nežli já. Já jsem se dlouho nemohl vzpamatovat ze svých ran: všechno bylo jako v mlze...

Kapitola 7: **Vlada**

*Ona je něžná jako ranní sluneční paprsek,
A tichá, jako samo ticho.
Ona je čistá, jako svatý průzračný pramen,
A překrásná jako čarodějka-vesna.*

(Peresvět)

Andrej Osljaba a Alexandr Peresvět vynikali z celého mnišského bratrstva vysokým vzrůstem a bohatýrskou tělesnou stavbou. Osljaba byl patrně v ramenou o něco širší než Peresvět, a proto vypadal mohutnější. Navzdory pokročilejšímu věku byla jeho síla stále stejná — klidná a mohutná.

Jegoruška si u igumena vyprosil dovolení pomáhat Andrejovi v práci. Sergij se trochu pousmál, ale povolil mu to.

Andrej pokládal velké kameny, aby z nich udělal schůdky na cestičce k řece, která byla na dost strmém svahu. Tuto stezku pak rozmáčely deště až byla celá kluzká od hlíny.

Jegorka, který se rozhodl pomáhat, vyplňoval hliněným pojivem spáry a mezery mezi položenými dlažebními kameny, aby je tak ve schůdcích upevnil.

Práce se jim dařila.

Když celou tu práci dokončili, odešli Andrej a Jegorka k řece, aby se vykouпали, převlékli se a přeprali si oblečení, ušpiněné blátem.

Potom si sedli na břeh k odpočinku.

Jegoruška řekl:

— Peresvět mi o tobě vyprávěl, o vašem mládí, o Dědovi, a o tom, jak jsi mu zachránil život v bitvě. A potom mi řekl, že ty mi lépe povíš, jak to bylo dál, protože on byl nemocný a byl dlouho v bezvědomí. Povíš mi to?

— Dobře, poslouchej!

O Vladě, svojí ženě, ti Peresvět vyprávěl?

— Ne.

— No tak tedy, začnu právě tím.

* * *

Všechny naše raněné v této bitvě odnesli na stejné místo, kde jim pomáhali lékaři a ti vojáci, kteří byli trochu zběhlí v léčitelství.

Uvědomoval jsem si, že Peresvět má malou šanci na přežití, a proto jsem se pokoušel určit, který z léčitelů by ho nejspíš mohl vyléčit. Nesl jsem Peresvěta v náručí a pozorně jsem si prohlížel všechny lékaře.

Všiml jsem si dívky, jejíž pohyby mi při všech jejích činnostech připadaly jakési zvláštní. Díval jsem se — a nemohl jsem odtrhnout pohled!... V myšlenkách se mi převracelo: "Ale jak by mohlo takové mladé děvče rozumět léčení těžkých

zranění?!". Ale srdce jako by mi napovídalo, že jen tady je naděje.

Položil jsem Peresvěta vedle ní na zem. Zdálo se mi, že se jakoby trochu zachvěla, když mu pohlédla do obličeje, jako by poznala blízkého člověka, ale nedala to na sobě znát.

Stál jsem vedle ní a čekal, dokud ho neprohlédla a nevymyla a nepřevázala mu rány. Zeptal jsem se:

— Přežije? Dokážeš ho vyléčit?

... Ona ke mně pozvedla svoje jasné šedomodré oči. Pokývala hlavou a tiše pronesla:

— Vyléčit ho nemohu... Mohu dokázat jen to — aby nezemřel. Mohu mu prodloužit dobu života... Ale znám toho, kdo by možná takové uzdravení dokázal. Ale slíbit nic nemohu...

— Je to můj přítel, můj pokrevní bratr! Za jeho život nebudu ničeho litovat! Jako nemohoucí mrzák nebude chtít žít ani on sám...

— Co se týče peněz, já nepotřebuji nic. A toho léčitele zlato vůbec nezajímá... Sežeň povoz, nalož na něj seno, aby to s tvým přítelem na cestě netráslo. Pojedeme k tomu člověku. Je to daleko. Tři dny cesty.

— Jak se jmenuješ?

— Vlada. Vladimíra...

— Já se jmenuji Rodion a můj přítel je Peresvět.

... Vlada zlehka pohnula rty, a jako by ty zvuky líbala, opakovala tiše, jako ozvěna, Peresvětovo jméno.

... Já jsem se potom rozloučil s knížetem, našel dobrý povoz a připravil na něm pohodlné lůžko.

Vlada přistoupila ke koni, zapřaženému do toho povozu, velice něžně ho pohladila a něco mu zašeptala. Až potom se posadila na vozík a vzala do

jedné ruky otěže. Druhou rukou stiskla Peresvětovu ruku ve své.

Já jsem jel na koni vedle. Peresvětův kůň nás poslušně následoval vzadu.

Když jsem se pokusil promluvit si s Vladou, poprosila mě:

— Jestli chceš, abychom tvého přítele dovezli živého, neodváděj moji pozornost rozhovory bez vážné příčiny. Musím se vynasnažit v něm podpořit životní sílu...

... Jeli jsme tedy mlčky.

Na noc jsme nakrátko zastavili a rozdělali oheň. Byl pozdní podzim, bylo chladno.

Vlada si sedla co nejbliže k ohni. Vůbec se nedokázala zahřát a snažila se zadržet vnitřní chvění. Celý den jsem při pohledu na ni cítil její zvláštní sebejistotu a čistou sílu. Ale teď se zdála tak křehká a bezbranná! Přiložil jsem ještě dřevo, přikryl ji svým pláštěm, a sedl si vedle ní.

Vlada tiše pronesla:

— To — kvůli únavě mi bývá někdy taková zima. Teď u ohně to rychle přejde...

... Promluvila sama, proto jsem jí položil otázku, která pro mě tehdy byla obzvlášť důležitá:

— A ten léčitel, jaké Bohy uctívá? My s Peresvěttem jsme křesťanské víry a nebylo by dobré, kdyby on byl čaroděj nebo něco podobného...

... Vlada na mě smutně pohlédla:

— Pozdě sis na to vzpomněl! Můžeme se teď vrátit zpátky?

— Já už na to myslím dlouho, ale ty jsi mi přece přikázala mlčet!

— Neměj pověřčivý strach! On není čaroděj! On není dokonce ani léčitel! On je Volchv! Vzpomínáš si,

že je v Písmu o Ježíši Kristu příběh o klanění Mudrců? Tito Mágové se shůry dozvěděli o narození Ježíše a přišli se Mu poklonit. A on je právě takový Mudrc.

— On sem tedy přišel z východních zemí?

— Vůbec ne... V temných časech se v mnoha národech rodí Veliké Duše, aby ve světě podporovaly síly Světla, aby temnota úplně nepohltila lidský rod... On — slouží jen Bohu!

... Vlada se na chvilku zamyslela a potom vážně pronesla:

— Bůh — On je Jediný a Jednotný pro všechny národy! Jenom na to lidé pozapomněli — a potom vznikly různé víry. A proto lidé Toho Jednotného, Který všechno stvořil, nazývají různými jmény...

... Vlada se odmlčela.

Já už jsem jí také dál nepokládal otázky...

Po několika hodinách odpočinku jsme znovu pokračovali v cestě.

... Třetího dne v podvečer jsme dojeli k řece.

Vlada přísně řekla:

— Počkej tady. A nedělej rámus!

... Čekat jsem musel dlouho, víc než půl hodiny.

Vrátila se na loďce. Její světle plavé copy byly úplně mokré. To znamenalo, že v takové zimě přeplavala řeku!

Velmi pečlivě jsme uložili Peresvěta.

Vlada řekla:

— Sedni si teď do loďky se mnou. O koně se postaráme později. Já bych bez tebe tvého přítele k jeskyni nedonesla.

... Pluli jsme kousek po proudu — až tam, kde řeka prudce zatáčela. Ve vysokém strmém břehu byla rozsedlina. Zdála se být velmi úzká, ale loďka do této

pukliny proklouzla. Museli jsme se s Vladou přitom sehnout pod kmenem převislého stromu, který dělal toto koryto nenápadným. Pak se kanál rozšířil a vytvořil tak kulaté hluboké jezero s průzračnou vodou, obklopené vysokými strmými skalnatými břehy. Po protějším svahu stékal úzkým proudem vodopádek. Bylo zřejmé, že tento z výšky padající potok také — za mnoho staletí — vyhloubil i toto jezírko.

Zakotvili jsme na malé písčité pláži a začali stoupat po schodech, vytesaných do téměř kolmé stěny směrem k jeskyni.

Vlada šla vpředu. Já jsem nesl v náručí Peresvěta a ze všech sil se snažil, abych neuklouzl. Když jsme vešli do jeskyně, objevil se před námi vysoký stařec v bílém oděvu.

S neuvěřitelným překvapením jsem poznal Děda!

— Tak vítěj, Rodione!

... Ohromilo mě jak to, že jsme se takhle setkali, tak i to, že si pamatuje moje jméno, a také to, že on od našeho posledního setkání před patnácti lety doslova omládl!

Vypadal majestátně, i když jeho oblečení bylo prosté. Jeho dlouhý bílý hábit, podkasaný lněným provázkem, byl bez jakýchkoliv výšivek a ozdob. Jeho šedé vlasy a vousy se staly sněhobílými.

Poprvé za poslední dny se mě zmocnil klid a lehká radost: teď jsem přesně věděl, že s Peresvěttem bude všechno v pořádku!

Kapitola 8: **Láska a růst duše**

***"...Milujme se navzájem,
protože láska je od Boha!...
Kdo nemiluje, nepoznal Boha,
protože Bůh je Láska!" (1 J 4:7-8).***

***"... Pokud milujeme jeden druhého,
pak v nás Bůh přebývá,
a Jeho dokonalá Láska
je v nás!" (1 J 4:11-12).***

***"Bůh je Láska,
a přebývající v Lásce
přebývá v Bohu,
a Bůh — v něm!" (1 J:16).***

***"... Radost Má — at' ve vás přebývá,
a at' je ta vaše radost dokonalá!
Toto je Mé přikázání:
abyste milovali jeden druhého,
jako jsem Já miloval vás!" (J 15:11-12).***

***"... Spojující se s Pánem
je jeden Duch s Pánem!" (1 Kor 6:17).***

***"... Království Nebeské se získává silou,
a používající úsilí
ho dosahují!" (Mt 11:12).***

"... Až ... budeme podobní Jemu... —

... uvidíme Ho, takového, jaký On je!" (1 J 3:2).

Cesta do Perejaslavli byla daleká, nedalo se tam dojít za jeden den.

Peresvět šel nalehko, nespíchal.

Bylo mu blaženě pod širým nebem, na svobodě!

Kolik toho už předtím nachodil a najezdil po zemi!...

Pokud mír a klid přírody nenarušují lidé svými šarvátkami, pak vždy přichází do srdce radost z přírodní krásy!

Na čistých prostranstvích luk a stepí se otevírá duše, a ta všechno kolem objímá, co jí síly stačí! A pak ruce duše jakoby samy od sebe vyrůstají — obrovské, neviditelné! — aby mohly objímat všechnu tuto krásu! A potom — co nejněžněji držet na těchto ohromných, laskajících a silných rukách všechny ty kvetoucí louky, všechny ty nedozírné stepi!

A v lesní houštině se duše noří do zvláštního ticha, jako by se mezi kmeny stromů tělo vytrácelo, a jen les šumí listím ze všech stran!

Někde tam vysoko se větve stromů podivuhodným krajkovým listů dotýkají modři oblohy, a přitom svými kořeny sahají do hloubky, do klidu a síly Země!...

A pak existuje jenom les, a nad ním — modré nebičko, vysoké a čisté!

A pod nebičkem — Země, uvnitř hluboká, všechny životy sebou vyživující, na sobě všechny nesoucí.

A tělo lidské je uprostřed toho všeho — malá rostlinka, která — z Vůle Boží — roste a žije...

A v tom těle se má rozvíjet duše. Tak to určil Sám Bůh, tak On zařídil život na Zemi!

A člověk-duše žije proto, aby poznal svého Boha-Stvořitele, aby si Ho zamiloval tak silně, až by se pootevřely Zářivé Boží Paláce! A duši se pak Zjeví i Sám Otec Nebeský!

... Lesní cesta vyvedla Peresvěta z lesního houští na otevřená prostranství luk. V dálce se modrala řeka Kubr. No tak, už má víc než polovinu cesty za sebou! Peresvět se posadil k odpočinku pod mohutný vysoký topol a opřel se zády o jeho kmen.

Ohromný strom laskavě přijal poutníka pod svůj baldachýn. Peresvět lehce a přirozeně pocítil zářivé proudy životní síly ve kmeni, i ohromnou korunu s jemně šelestícím listím, i hloubku kořenů, spojujících strom se samotnou Matičkou-Zemí! Jako by se sám na okamžik s tímto topolem sblížil a sbratřil, stal se takovým jako on, prorostl do hloubky země kořeny, vytáhl svůj kmen do výšky tří rozpětí paží, a dokonce dosáhl spoustou rukou-větví až do nebička a pohládl vzduch lístečky-prsty...

"Je to přece tak prosté: pocítit sílu a klid takového stromu, jeho spojení s celým Božím Stvořením, s celým Vesmírem! Proč tedy lidé zapomněli na takové prosté možnosti — pocít'ovat Život ve všem, co existuje?"

A tohle všechno mě naučila Vlada..."

... Peresvět vyšel na břeh řeky.

Vzpomínky na Vladu, na tu velikou pozemskou lásku, která v něm tehdy probudila Lásku Boží, — ho náhle bezděčně zaplavily.

Peresvět se těm obrázkům minulosti nebránil. Naopak, dovolil své paměti znovu zopakovat jeho srdci tak drahé stavy lásky, které tehdy zažíval tak silně poprvé!

Ta láska nikam nezmizela, žije dál v jeho duši — jako poklad, jako neuhasitelné světlo, které se nestalo něčím uplynulým, minulým. Ale ta láska se stala jím samotným, v ní se očistil a vyrostl, zmužněl, přiblížil se k pochopení všeho Života i Samotného Boha! Ta láska před ním otevřela Svět Boží!

* * *

... Když tehdy po těžkých zraněních a dlouhém zapomnění Peresvět otevřel oči, okamžitě uviděl ji — Vladu — podivuhodně něžnou a tak překrásnou!

Světle plavé vlasy zapletené do copů, oči klidné a hluboké, jako jezerní hlubina... Štíhlé a pružné tělo... Podivuhodná zvláštní měkkost a plavnost pohybů... Čistota její duše se prostřednictvím tělesných rukou snadno dotýkala všeho kolem, z očí jí zářilo světlo.

Její pohled byl naplněn zvláštní něžností a péčí.

Její přítomnost přetvářela celý prostor kolem a naplňovala ho láskou, kterou duše pociťovala jako jemné, sotva postřehnutelné doteky.

Zároveň s tím návratem k životu — tehdy přišla k Peresvětovi i láska k Vladě. Ta láska jako by v duši spala už předtím — a teď se náhle probudila, a to tak silně, že mu dala sílu přežít a uzdravit se!

Ta láska byla vzájemná, a Vlada to neskrývala.

... Velice se zaradovala, když se Peresvět probudil.

Zavolala Rodiona. Ten přišel a sklonil se nad lůžkem přítele:

— No, konečně! Přes týden jsi byl v bezvědomí!

Víš, kdo tě léčí?

— Vlada... Jako ve snu jsem po celou tu dobu viděl její tvář, a pociťoval její ruce.

— Ano, Vlada! Je zručná v léčitelství!

Ale ještě — tomu neuvěříš! Je tady — Děd! Pamatuješ se na něho? Vlada je jeho žákyně!

... Děd se do léčení Peresvěta téměř nevměšoval, měl jinou práci.

Jen občas přicházel k loži nemocného a pozorně se díval, jako by všechno viděl naskrz. Potom řekl několik slov — a odešel.

Například to bylo tak:

— Co ty tady jen tak sotva dýcháš, jako bys byl živ jen napolovic? Dýchání v člověku se může spojovat s Božským Duchem! Nadechuj vzduch spolu se Světlem Božím! A vydechuj ho tak, aby — kromě toho Světla — v těle nic jiného nezůstalo! Hned potom se rána v prsou začne hojit!

... Vlada tyto stručné instrukce od Děda později podrobně vysvětlovala.

... Rodiona Děd brzy poslal domů. Řekl:

— Žena na tebe čeká, synek ti roste, nemáš tu co trávit čas s nemocným! Odjed! Vlada do léta tvého přítele vyléčí!

... Rodion nakonec poslechl a odjel.

... Peresvětovi se síly vracely velmi pomalu. Ležel na lůžku v jeskyni, velice prostorné a dobře vybavené k trvalému obývání. Ve středu největší místnosti vždy hořel oheň, jehož dým snadno vystupoval nahoru do malého otvoru ve stropě. Samotná jeskyně zasahovala hluboko do skály z měkkého vápence. Měla několik místností dobře přizpůsobených k bydlení.

Jednou v noci Peresvět uslyšel, jak Vlada prosila Děda:

— Uzdrav ho, prosím tě! Není na světě člověka, který by mi byl dražší!

— To vím! Právě proto si ho vyléčíš ty sama! A využiješ všechno, čemu jsem tě učil, a bude k tobě přicházet nové Vědění od Boha! Ty přece chápeš, že pokud ho teď já uzdravím v jednom okamžiku Sílou Boží, nebude z toho moc užitku. Ale pokud mu ty pomůžeš, aby sám sílu sebe-duše poznal a Sílu Boží v sobě probudil — pak to přinese užitek veliký! Člověk může sám sebe s Boží Pomocí vyléčit od jakékoliv choroby, jenom, obvykle neví, jak... Ale ty — víš! A tak léči!

... A Vlada léčila.

Naučila Peresvěta zvláštnímu dýchání, kdy vzduch-světlo naplňoval celé tělo a přemísťoval se uvnitř něho.

Naučila ho pociťovat sílu Matky-Země — přímo z jeskyně, pociťovat nad sebou její povrch s bylinami, se stromy, s ptáky a roztomilými zvířátky.

Naučila ho to pociťovat duší tak, aby ta síla pronikala do těla a zaplňovala ho.

Když Peresvět dokázal vycházet z jeskyně, naučila ho koupat se v prorubu v ledu, aby všechny zbytky slabosti opustily tělesný obal, a aby se síly v těle obnovily.

Nebo také ještě mohl pociťovat vodu, a přitom se sám stát tichem, klidem, průzračnou hlubinou jezera.

Naučila ho také očišťování sama sebe světlem svíčky a ohně.

A později, už na jaře, ho naučila spojovat se se světlem a ohněm jasného zářícího Slunce.

Vlada mu odhalovala i větší hloubky duchovního poznání. Například, ukazovala, jak Božské Světlo — Světlo Ducha Svatého — vnímat a splývat s Ním.

A jak jednoduše všemu tomu učila! Všechno kolem — jí při tom pomáhalo — jeskyně a oheň táboráku, stromy, vodopádek, řeka a prostranství luk, i les!...

*** * ***

Peresvět si na břehu říčky vyzul boty. Mírně chladivá voda proudila a hladila mu nohy, unavené chůzí, a teplé vzpomínky naplňovaly jeho duši.

Vzpomněl si na to, jak ho Vlada na jaře naučila cítit se jakoby ležícím na dně řeky, a jeho tělo při tom — stálo na břehu.

Říkala:

— Duše nemusí být zajatkyň tělesného obalu! Zde je pro tebe jednoduchá zkušenost: pociť se ležícím na dně.

— Jako bych utonul?

— Ne. Jako když lehce dýcháš pod vodou, kocháš se skrz vodu slunečními paprsky, dotýkáš se písečku na dně a vodních řas, které se kolébají... Můžeš tak proplouvat — duší! — v proudu této říčky...

... Ted', když si Peresvět toto cvičení zopakoval, pocítil, jak ho proudy říční vody omývají ze všech stran i zevnitř, jak je lehké a svobodné jen tak plout ve vodním proudu, prosyceném slunečním světlem! Vzpomněl si, jak taková jednoduchá činnost potom pomohla Vladě naučit ho plynout v Proudě Světla Ducha Svatého, rozplývat se v tom Proudě!

Peresvět se podivil tomu, jak přirozeně paměť duše křísí k životu vzpomínky na dříve prožité vyšší stavy. Vždyť ted' se pro něho stal Proud Živého Božího Světla přirozeně pociťovanou Realitou! Jeho tělo stálo na břehu říčky, ale duše se vznášela ve

Splynutí s Tokem veliké Řeky Božského Světla, která něžně proudí a překonává ohromné vzdálenosti!

Lehce, jakoby sama od sebe, zazněla v nejjemnějším Světle modlitba "Králi Nebeský".

A neexistovaly žádné rozpory mezi starodávnými znalostmi Volchvů, které ovládali Děd a Vlada, — a Učením Ježíše Krista o Otci Nebeském a o Lásce Boží!

V čistotě Lásky to všechno bylo Jednotným Věčným Věděním o Božském!

Kapitola 9: **O postižení Boha.** **Setkání s Ježíšem**

***Bůh,... Který je Pánem nebe a země.
nežije v umělých chrámech
a nepotřebuje sloužení lidských rukou...
On... není daleko od každého z nás.
Nesmíme si myslet, že Božstvo
je podobné zlatu, nebo stříbru,
nebo kameni, přetvořenému
lidskou zručností a důvtipem.***

(Skutky 17:24-29)

Peresvět se vracel z Perejaslavli s dary od biskupa.

Byly to dvě knihy: Bible v řečtině a opis Evangelii v překladu. Obě knihy byly pozoruhodné ruční práce. Ale tím nejcenějším darem byla ikona s nádherně namalovaným portrétem Ježíše.

Ikona byla nevelká, nová, ale velice pěkně umělecky vypracovaná. Vypadalo to, jakoby měl každou chvíli její obličej ožít. Pokud se člověk díval s láskou srdečnou dlouho na tento obraz — zdálo se mu, jakoby se Ježíš Sám dotýkal tohoto světa Svou Božskou Přítomností.

Peresvět to pocítil hned, jakmile ji s rozechvěním vzal do rukou a pohlédl na ni...

Je pravda, že ani Perejaslavský biskup, ani tamější mniši o té ikoně neříkali nic takového, že by byla nějak zvláštní nebo zázračná: zřejmě si ničeho nevšimli.

... Peresvět si vzpomněl na to, jak mu Děd a Vlada vysvětlovali a ukazovali, jak se mohou Svátí Duchové v případě potřeby projevovat vtěleným lidem: stávat se viditelnými a naplňovat prostor Božskou Láskou. Vysvětlili mu i to, že ne všichni lidé to dokážou okamžitě vnímat, ale že schopnost duše vidět a slyšet Boha může člověk sám v sobě rozvíjet.

* * *

Peresvět s vnitřním úsměvem zaznamenal, že jako dříve nazývá (pro sebe) *Dědem* velikého Volchva Belojava, se kterým ho dvakrát v životě svedl osud...

... Je pochopitelné, že po dobu dlouhého Peresvětova uzdravování spolu měli mnoho důležitých rozhovorů.

Vzpomněl si, jak se ho jednou zeptal:

— Může člověk uvidět Boha?

— Ano, i ne...

— Jak to?

Pro začátek se musí slepec, uvězněný v těle, stát vidoucím: naučit se vidět *očima duše*, začít vnímat svět duchovním srdcem.

Ale ještě, abys mohl uvidět Boha, by bylo dobré kdybys pochopil, co ty sám do slova *Bůh* vkládáš, jaký význam tomu slovu přikládáš?

Samotného Ježíše nebo například Bohyni Ladu je zcela možné uvidět. Oni žili na naší Zemi v tělech. Takové Veliké Duše občas, během mnoha uplynulých tisíciletí přicházely na tento svět a přinášely lidem Pravé Učení. Takových Vyslanců na tento svět bylo mnoho, a ne jen jeden Ježíš!

A Oni po pozemském životě mohou Své Božské Podoby lehce znovu projevit, když je to zapotřebí! To je obrovská pomoc pro ty, kdo usilují o duchovní poznání. Takové Božské Duše mohou lidem říci důležité informace nebo je prostě obdarovat Svou Blažeností, aby je podpořily ve víře a úsilí. Takoví jsou Synové a Dcery Boží!

Ale někdy mohou lidé vidět i něco jiného: vymyšlené obrazy, které mnozí věřící uctívají. Takové obrazy pro upřímně se snažící také občas může Duch Svatý zjevovat.

A Duch Svatý — kdo to je? To také zřejmě nechápeš?

Je to Božská Síla, Která ve Stvoření všechno vykonává, všude působí. Je to Souhrn, Jednota ve Sjednocení všech Dokonalých Duší!

Oni někdy jednají nerozdílně, vzájemně sliti, jako mnoho řek, — do jedné ohromné řeky. A jindy Se projevují jakoby odděleně, ale všichni přitom vycházejí z Jednotného Božského Vševědomí.

Duch Svatý — jako Božské Světlo nebo Oheň — může být viditelný. Nebo může být zjeven jako Božské Podoby.

Tomu ty zatím ještě nerozumíš, a jenom posloucháš moje slova.

Pochopení nastane pak, až začneš jasně vidět duší a prožiješ to — jako reálnou zkušenost, o které už nebudeš pochybovat!

Ale dobře, dopovím ti to dál, když jsi se sám zeptal.

Je ještě Něco Jiného, Čemu lidé také říkají Bůh. Je to Veliká Všetvořící Síla, přebývající v Prvotním Klidu. Je to Bůh Otec, Svarog, Nejvyšší — jak Ho různě nazývají mezi různými národy! On je neviditelný pro obyčejný pohled, průzračný. Existuje všude a prostupuje vším Sebou Samým.

Ale Prvotní se s ničím nesměšuje, poněvadž On je Nejjemnější z Nejjemnějších. On je v obyčejných situacích neviditelný, ale může být pocítěn a uviděn těmi, kteří jsou připraveni vejít do Království Nebeského, kteří se k tomu stavu přiblížili sami — jako duše.

Ty jsi přece Královstvím Božím zvyklý nazývat Příbytek Stvořitele, není to tak? A že do toho Království musíš vejít — to jsi slyšel?

Nebo, že ještě Příbytek Boha nazývají Nebesy? Dochází ti teď, že to není modré nebičko s obláčky, ale Nekonečnost Božího Bytí?

Ježíš o tom říkal: "Já a můj Otec jsme Jedno"². Ale kolik lidí nyní chápe, co je právě to Jedno? Avšak

²

Vysvětlivka:

J 10:30

všichni Dosáhnuvší jsou také i to Jedno-Jednotné, to jest Bůh!

Bůh Otec, Bůh Syn, Bůh Duch Svatý... Rozumíš teď alespoň trochu — Kdo jsou Oni? Četl jsi předtím o tom, přemýšlel jsi o něčem takovém?

— Ne, trochu jsem o tom četl... Nehledal jsem znalosti o duchovním...

— A teď jsi začal hledat?

— Teď bych chtěl všechno pochopit, ale je možné, že ne tak, jak bych měl...

— Ano, ještě ne tak...

No, když už rozhovor začal, pak si uvědom i to, že Bůh je ve všem projeveném, protože On všechno stvořil ze Sebe Sama, On jako Nejjemnější dělal všechno více a více hutné, ale ne hrubé.

... Možná proto mnoho národů uctívá přírodní síly: slunce, oheň, stromy. A postupně se tak Vědění O Jednotném Stvořiteli vytrácí a mizí — za všemi Jeho viditelnými i neviditelnými Projevy. A pak dochází k velice smutné věci: víra se omezuje na uctívání idolů, kamenů, hájů, rituálních ohňů...

...Děd pak zmlkl, prudce vstal a odešel do hloubky jeskyně...

* * *

Během těch besed s Dědem slyšel Peresvět mnoho věcí poprvé.

A až potom se tomu učil a snažil se tomu do hloubky porozumět. Ale nešlo to hned, dařilo se to velmi pomalu. Postupně se mu otevíralo jasné vidění v nejjemnějších Božských světech. Dělo se to úměrně k tomu, jak rostly schopnosti jeho duše, rozvíjené zvláštními technikami, kterým ho Děd a Vlada učili.

... Nyní, když se vracel do svého kláštera s dary, zažíval podivuhodnou radost — živé uvědomění si Božské Přítomnosti!

Byl to pocit, že za zády, přímo tam, kde měl ruksak s dary, se otevíraly Dveře do Nekonečnosti Božského Světla a Lásky. Jako by hned za zády těla existovala Nekonečná Stěna ze Světla Ducha Svatého. A tam, kde je v prsou umístěno duchovní srdce, tam je průchod do této Nekonečnosti! Jako by dva světy existovaly těsně vedle sebe — a mezi nimi byla neviditelná průhledná plocha.

... Ted' je před ním lesní cesta, sluníčko prosvítá skrz listí, ptáčekové zpívají. Ale stačí pohlédnout ze srdce duchovního dozadu — a tam je nekonečný Prostor Svatého Světla a Božské Lásky!

Peresvět se na chvíli zastavil, aby neztratil tento neobyčejný Božský Dar. Ale Stěna z jasného Světla nemizela. A měkké Světlo ho postupně obklopilo a zahalilo ze všech stran...

... A potom Peresvět uviděl Ježíše. Nebyla to ikona, ale živá Podoba Ježíše, sestávající z nejjemnějšího Záření. Toto Světlo se přelévalo, rostlo, objímalo ho ze všech stran zároveň!

Ježíš se přibližoval k Peresvětovi! Všechno vnější zmizelo z jeho vnímání. Zbyl v něm jen Ježíš!

Ježíš pronesl:

— Proč se ty, smělý vítězi Peresvětě, stále ještě bojíš úplně uvěřit v Moji Realitu a v Moji Všemohoucnost? Proč někdy pochybuješ o tom, co už jasně a navždy víš?

... Ježíš přistoupil velice blízko, vzal Peresvěta za ruce a pokračoval:

— Cítíš? Tohle jsem Já — s tebou! Budu tě i nadále vést až do tvé tělesné smrti a setkám se s

tebou za jejím prahem! Neboj se být Mým blízkým, Mým rodným! Já jsem teď tady s tebou, a ne na ikonách a ne ve slovech Písem. To všechno je jen připomínka toho, že Já jsem s každým z těch, kteří se ke Mně s láskou obracejí! Beru každého z těch, kdo se Mně svěří, za ruku a vedu je životem, tak jako tebe!

...Potom se Ježíš začal vzdalovat a rozplývat se ve Světle. Peresvět se pokusil jít za Ním... Ale tam — do Nekonečnosti — nedokázal vejít úplně, zůstal zatím v tom světě, kde stálo jeho tělo na zemi. Ale jeho duše, přetékaající Ježíšovou Láskou, jasně doširoka zářila!

... Peresvět předtím viděl Ježíšovu Podobu jen několikrát — ještě tehdy: s Vladou a Dědem. Ale myslel si, že mu ta Boží Láska byla dána jen jejich prostřednictvím. Ano, bylo to dávno. A nebylo to tak živé, jako teď, ale jako živý sen nebo nějaké vidění...

Ale teď v tom bylo jasné Vědění o skutečnosti všeho, co se s ním dělo!

* * *

Peresvět pokračoval ve své cestě.

Občas se mu v mysli náhle vynořila trochu zarmucující myšlenka: "Jak říci Sergijovi o tom, že jsem viděl Ježíše, slyšel Jeho slova, dotýkal se Jeho Rukou? Vyplývá z toho, že by pak mě — prostého mnicha — museli buď prohlásit za svatého, nebo to všechno nazvat "pokusením od d'ábla".

Ale Peresvět neměl pochybností: mluvil s ním Živý Ježíš! A musí to tak přece být: poněvadž Ježíš je Vzkříšený! — živý navždy!

Jasné Světlo v něm dál zářilo, a jeho tělo naplnila nepopsatelná lehkost, jako by se dokonce i ono — pozemské — také stalo Součástí toho Světla!

* * *

Už se schylovalo k večeru, když Peresvěta napadli lupiči. Byli dva.

Když se k němu zezadu přibližovali, pocítil to jako nějaké temné stíny. Trochu se v duchu pousmál, že teď i on sám, jako Děd, také dokáže vidět "zády".

Se stejným úsměvem se otočil — a v mžiku popadl kyj, kterým ho chtěl omráčit jeden z útočníků. Hned potom vyrazil nůž z rukou druhého.

Peresvětovi to všechno nedalo moc práce. Jeho předchozí síla s přibývajícím věkem jen rostla a stávala se jinou: klidnou a mohutnou.

Poté, co byli útočící lupiči na zemi, je ani nezačal svazovat, jen se jich klidně zeptal, proč se rozhodli k zločinu.

Ti odpověděli:

— Tři dni jsme nejedli...

... Peresvět vyndal z ruksaku chléb, odepnul od pasu láhev s vodou a podal to mužům:

— Tady máte, víc jídla nemám. Jenom svaté knihy a ikonu.

... Peresvět opatrně vytáhl ikonu:

— Pomodlete se — a najezte!

... Dlouhá byla ta noc u ohně! Důležitá byla Peresvětova slova o Ježíši, o víře, o spravedlivém životě...

Výsledkem toho bylo, že dva muži, kteří se poslední roky života živili loupežemi, prosili Peresvěta, aby je odvedl do kláštera k pokání...

Kapitola 10: Igumen Sergij

***Hrdost v sobě — pokořuj!
Klid v duši — udržuj!
Všechny křivdy odpouštěj beze zlosti!
Ve skutcích projevuj milosrdenství!***

(Igumen Sergij)

To, že igumen Sergij vnímá a chápe Boha podle své vlastní osobní zkušenosti, že zná Boží Vůli a snaží se tak žít vždy, v každém okamžiku, to Peresvět tušil, přesněji řečeno, jasně to pociťoval. Ale sám Sergij o tom téměř nevyprávěl ani jemu, natož druhým.

Sergij byl obvykle mlčenlivý a učil tomu celé své bratrstvo. Učil je nejen vnějšímu tichu, každodennímu návyku málomluvnosti, ale i zvláštnímu vnitřnímu tichu, které se nacházelo v otevřeném duchovním srdci. Takové ticho se v křesťanské tradici nazývá řeckým slovem hésýchie. Sergij vysvětloval, že toto slovo obsahuje více, než jen praktiku asketického mlčení, a že získání tohoto ticha je velice významné na duchovní Cestě. A že v tomto tichu vzrůstá a rozkvétá Láska Boží v duši askety, a Bůh se k němu tak přibližuje, že nikdo už nemůže být blíže!

Ten stav lásky, klidu a duševního míru, ve kterém Sergij sám vždy žil, byl zvláštní, rozsáhlý. On doslova objímal sebou-duší celý klášter. Byl to

podivuhodně klidný a jasný prostor všeobjímajícího ticha.

Jako by to průzračné, lehce nazlátlé, Neohraničené Světlo bylo rozlito všude v prostoru klášteře i kolem něho! Právě tak vnímal Peresvět Sergije — jako zvláštní, Velikou Duši!

Tímto svým stavem pomáhal igumen všem v klášteře dosáhnout duchovních úspěchů. Pomáhal jim už jen tím, že v tom prostranství jeho lásky a klidu mniši žili. A také jim vysvětloval způsoby získání duchovní čistoty a vnitřního ticha.

Tento prostor Světla-Lásky, přirozený pro Sergije, byl viditelný jen pro duše, rozvinuté do potřebné úrovně. Obvykle se zdálo, že se všechno to Světlo jakoby usmívá a jiskří něžnou radostí. I když je pravda, že Sergij dokázal být i velmi přísný k těm, kdo se ho vyptávali na odpovědnost před Bohem. Ale tato jeho přísnost se skládala z veliké dobroty a *Hlubokého* pochopení.

Peresvět se nikdy nepokoušel před Sergijem skrývat svou duchovní zkušenost. Chápal, že Sergij toho i tak ví mnoho přímo od Boha. Ale každopádně, mu Peresvět stejně všechno říkal při zpovědích, ale také v soukromých rozhovorech. A tak se i teď chystal povědět igumenovi o svém setkání s Ježíšem.

* * *

Sergij přivítal Peresvěta s velkou radostí! Přijal od něho ikonu a knihy.

Poté řekl Peresvět Sergiovi:

— Mám něco důležitého, o čem ti musím povědět: viděl a slyšel jsem Ježíše...

... Igumen Peresvěta pozorně vyslechl. Jeho tvář byla ozářena vnitřním světlem.

Potom se zeptal:

Chceš, aby se o této události všichni dozvěděli? Aby se vyšší duchovenstvo zeptalo: byl-li ti skutečně zjeven zázrak — nebo je to jen pokušení? Chceš být oslavován za spatření Božího zázraku?

— Ne, nechci, a nehledám v tom slávu! Ať se stane — jak ty rozhodneš!

— Pak o tom zatím zbytečně nemluv! Upřímných věřících je nyní málo, ale závistivců mnoho! Pouze pro ty, kdo tě dobře znají a hluboce milují Boha, můžeš udělat výjimku, aby se jim poodhalilo pochopení velikých možností duše a Lásky Boží.

A ještě se dál pokračuj v učení se pokoře! Víím, že už jsi toho hodně poznal, a že vidíš a slyšíš Nebeská Poselství. Právě proto teď musíš obzvlášť přísně dohlížet na pýchu v sobě: aby ses nezačal považovat za vyvoleného, a nepovyšoval se nad ostatní!

Jednoduše si to jen zapamatovat je jedna věc, ale skutečně se pokořit — k tomu bude zapotřebí věnovat více pozornosti sobě-duši!

— Ale, co když se mě zeptá někdo z vyšších při zpovědi — mám mlčet?

— Ale to přece není hřích — uvidět Ježíše! Tak proč by ses za to kál? — s klidným úsměvem řekl Sergij.

A poté pokračoval:

— Pamatuj na to, Alexandře, že i pravda by se měla říkat s obezřetností. Není vždy prospěšné vyprávět člověku to, co zatím není srozumitelné jeho chápání, ať už by ses snažil sebevíc! Někdy je lepší mlčet! Takové mlčení není hřích — ale moudrost!

Ty se vždy snaž pociťovat Vůli Boží srdcem a vynasnaž se tu Vůli následovat!

... Po krátké odmlce Sergij řekl:

— A teď už mi pověz o lupičích! Jak se to přihodilo, kde jsi k těm špatným lidem přišel, a proč jsi je přivedl do kláštera? Tady na místě mi pověz celou pravdu!

... Sergij se s měkkým úsměvem díval na posmutnělého Peresvěta.

— Jak jsi sám řekl: byli lupiči! Co k tomu dodat, proč to skrývat?

— A co? Napadli tě zezadu, a ty jsi chytil jednoho pravou rukou a druhého levou za límec, jako slepá koťata?

— No — tak nějak... Oni loupili z hladu, mysleli si, že mám v ruksaku jídlo a peníze, ale já jsem měl jen kousek chleba. Ukázal jsem jim ikonu. A potom jsme se najedli a popovídali si... Oni se dlouho káli za svůj život a velice prosili, abych je vzal s sebou do kláštera.

— A co si myslíš, zatoužili opravdu po Bohu? Nebo se prostě jen rozhodli žít pěkně v teple a sytosti na cizí účet?

— Myslím si, že upřímně zatoužili po pokání a očištění duší...

— Dobře, zavolej je, vyslechnu je a rozhodnu se! Bůh nyní klade před naše bratrstvo prostřednictvím těchto lidí nelehké úkoly. Brzy uvidíš a začneš chápat, jak se skrz tebe pro mnohé uskutečňuje Boží záměr.

Je to důležité! Sleduj to! Beze vší pýchy, s velikou pokorou přijímej to, že Bůh skrz tebe zamýšlí v tomto světě vykonávat Svou Vůli!

Vůle Boží se děje skrz každého člověka! Ale těch, kdo to chápou, je jen velmi málo!

*** * ***

Poté oba bývalí lupiči předstoupili před opata. Starší z nich promluvil, aby se ospravedlnil:

— Nezačali jsme loupit z dobrého života. Byli jsme v družině našeho knížete jako žoldnéři... A pak byly naše domy spáleny při nepřátelském nájezdu. Naše rodiny zahynuly! Kníže je nebránil, neochránil! Měl jiné, výhodnější zájmy a strategii...

A pak — jak dál žít? Tomu knížeti jsme už sloužit nechtěli, rozzlobil nás. Neměli jsme domy, neměli peníze — ale měli jsme sílu — sílušku! A tak jsme začali loupit podél cest a svoji bolest a smutek jsme si vybíjeli na druhých... Jako bychom chtěli dokázat, že když je nám samotným špatně, aby bylo druhým ještě hůř. Pět let jsme se tak živilí loupežnictvím...

Od těch, které jsme si vybírali jako oběti, jsme předtím žádný odpor nezažili, všechno se nám dařilo!

Ale váš mnich, Alexandr Peresvět, ten má v sobě divotvornou, bohatýrskou sílu! On nás nejen přemohl, ale jakoby vnitřně otrásl našimi zkaženými dušemi, a doslova v našich životech všechno převrátil! Na to, co bylo předtím, už nedokážeme ani pomyslet!

A potom nám ukázal Ježíšovu Tvář na ikoně.

A vyprávěl nám o Ježíšovi...

... Hlas mluvícího se zachvěl:

— Ukázalo se, že má v ruksaku ikonu. A na ní je Sám Pán Ježíš!

A přímo za jeho zády se otevřela Nebesa! A ukázalo se, že my, jako bychom chtěli oloupit

Samotného Pána! To — Pán nás přemohl a přivedl k rozumu!

Káli jsme se, a až do konce svých dní budeme dělat pokání a děkovat, že nás Bůh zastavil v našich nepravostech!

A potom nám váš mnich vyprávěl, že i on sám byl vojákem, že pochoval svou manželku, a že teď žije v tiché radosti s Bohem.

A že ochrana před neštěstím není v té ikoně, ale v úplné oddanosti Bohu, a v srdečné lásce ke všem a ke všemu! A pak Sám Pán i celé vojsko Nebeské je vždy s tebou! A dokonce i když se přiblíží smrt — pak je třeba ji s pokorou přijmout!

A jestliže jsi čistý, otevrou se ti Nebesa!

Proto se teď chceme očistit! Přijmi nás do kláštera, ulož nám trest za náš hříšný život — třeba do konce našich dnů!

... Sergij pochopitelně z bývalých lupičů mnichy neudělal. Ale přijal je mezi poslušníky (novice) se zkouškou na dlouhou dobu.

Nevyhnal je pryč!

*** * ***

Nové obyvatele kláštera přivítalo mnišské bratrstvo nevlídně a s velkou ostražitostí. Ukázalo se, že jsou to ti samí lupiči, kteří minulý rok přepadli klášterní povozy, a proto bratři velmi dlouho zažívali nouzi a hlad. Jeden z mnichů, který byl tehdy raněn, je poznal a nemlčel; řekl o tom všem.

Avšak ani oni sami své hříchy nezapírali...

Vyvolalo to mnoho rozhořčení mezi bratry! Pro lidi bývá velmi těžké odpustit těm, kvůli kterým jsme sami zažívali utrpení...

Sergij následující den v kázání mluvil o odpuštění:

— Ale umíme opravdu odpouštět? Jak se můžeme této ctnosti naučit?

Ježíš o těch, kdo ho křižovali, řekl: "Odpust' jim, otče, neboť nevědí, co činí!"³ Prostřednictvím toho nás Ježíš učí velikému odpouštění...

A ještě další příklad — v Matoušově Evangeliu se mluví o tom, jak se Petr ptal Ježíše: "Pane! Kolikrát mám odpustit svému bratru, který proti mně zhřešil? Až sedmkrát?" Ježíš mu říká: "Neříkám ti až sedmkrát, ale až sedmdesátkrát sedmkrát".⁴

Ježíš nás učí odpouštět!

A On nás ještě učí vidět v každém člověku to světlé, co ho táhne k Bohu...

Je důležité získat dovednost na sebe-duši pozorně dohlížet — nepřipouštět v sobě zlobu, nedávat volný průchod hněvu, a odsouzení nahradit hlubokým pochopením...

Pokusme se to i my, moji bratři, projevít, ne slovy, ale skutky!

Zkusme se vždy ke svým bližním chovat s láskou — a žít spolu v míru!

* * *

Večer toho dne se Jegorka zeptal Peresvěta:

— A je pravda, že se ti lupiči zmocnili našich vozů s proviantem? Říkali ti to?

— Nevím Jegoruško, možná to byly naše povozy, a možná ne... Je rozdíl mezi tím, jestli

³ L 23:34

⁴ Mt 18:21-22

způsobili potíže nám, nebo jiným lidem? Oni se nyní se dali na pokání... Byli to zlomyslní lidé, ale teď se snaží obrátit k dobru. Myslím, že jim v tom můžeme pomoci.

— A jak?

Myslím, že dobrotou... Pokus se uvidět zázrak Boží v tom, že se nyní dva lidé, kteří pět let loupili, chtějí změnit od zla k dobru — podle Boží vůle!

— Jakýpak je to zázrak? To přece ty jsi je obrátil na víru!

— Ne, Jegoruško, ne já, ale Bůh! To je ten hlavní zázrak — když dojde k Božímu Doteku duše! Pak člověk udělá důležitou volbu: jak bude dál žít, aby už víc nehřešil a zamířil k Bohu!

Kvůli tomu jsou vytvářeny všechny vnější zázraky: uzdravení a spása, neobyčejné rozmnožení jídla nebo ještě další věci. Může se stát, že dojde i k celkem jednoduché události, která se na první pohled vůbec zázraku nepodobá, ale začíná od ní v duších lidských přeměna, protože prostřednictvím toho Bůh projevuje Svoji Lásku!

Teď můžeme našim novým bratrům velice pomoci. Musíme uvidět to, co je v nich nejsvětější, a upevnit v nich objevující se naději na cestu spásy.

— Ano, pochopil jsem to.

Igumen Sergij o tom dnes velice dobře mluvil.

Také jsem přemýšlel o odpouštění. Našim novým poslušníkům mohu odpustit snadno. Ale jak odpustit těm, kdo skutečně způsobili velké zlo mně osobně, mojí rodině, a mým přátelům? Když si jen představím, že někdo zabil mé bratry a sestřičky, — pak hned ve mně vzkypí velký hněv! Nemám v sobě takovou lásku, abych dokázal odpustit tak strašný zločin!...

— Ano, je to velice těžké. Podobné duchovní rány z hořkých ztrát se hojí až po létech, a to ještě ne vždy! Právě kvůli té stále vzrůstající pomstě a neustávající nenávisti se války v našem světě stále více množí a množí. A to krveprolévání nemá konce!

Hodně jsem o tom přemýšlel: jak by bylo možné přinést do tohoto světa laskavost a spravedlnost.

Tak například, lidé jednoho knížete se na jeho rozkaz vydávají na tažení do osad sousedního knížete, a ničí tam domy jako odvetu za jakousi urážku, která se kdysi přihodila mezi sousedy... Ti druzí je po čase napadají na oplátku... A to se stále odedávna opakuje...

V podstatě jsou všichni ti lidé — jakoby křesťané. Ale páchají krutost a násilí *na rozkaz*, přinášejí utrpení a záhubu nevinným. To všechno je strašné, hanebné!

A je pro to mě hořké, Jegoruško, že já jsem přece byl také takový: byl jsem jedním z těch, kteří na příkaz knížete konali skutky, které občas byly úplně nespravedlivé! Dokonce jsem se tehdy nezamýšlel, kde je skutečná pravda? Kde je ta dobrota, kterou nám přikazuje Bůh? Líbí se něco takového Bohu?

Nyní chápu jen to, že nikdo nesmí v sobě připouštět hněv a zlobu! Ale musí rozmnožovat lásku a odpuštění jak v srdci, tak i ve všech svých skutcích. Pokud to tak každý bude dělat, pak to bude i vyplňováním Božích zákonů!

Je možné, že si prostřednictvím toho lidé postupně uvědomí Učení Ježíše Krista?

A pochopí pak Pravdu, kterou je Láska Boží?

Pochopí nepřípustnost všech druhů zločinů, včetně vražd a násilí?

Je možné, že přijdou takové časy?

Ted' se mi často zdají sny o klidném a překrásném životě. Je to v jakési jiné zemi, ale je té naší velice podobná... Je tam obdivuhodná přírodní krása! Pole, louky, březové háje, čisté řeky a jezera! A lidé tam žijí — klidně a šťastně! Rodiny se milují, děti jsou radostné! Je slyšet zvonivý smích, rozléhají se písně! Tváře všech jsou jasné! Veselí a klid je v každém srdci! Nejsou tam žádné války a rozepře...

Je možné, že mi tak Pán ukazuje rajske světy? Ale možná ukazuje, že my sami musíme tento svět udělat takovým?

Kapitola 11: Volchvové

***"Volchvové se nebojí mocných vládců,
A knížecí dary nepotřebují.
Mocný a svobodný je jejich věštecký jazyk;
A s vůlí nebeskou se přátelí."***

(A. S. Puškin)

Léto bylo v plném proudu. Kosení klášterní louky bylo téměř u konce a usušená tráva se ukládala do stohu. Klášter měl jednoho koně a dvě krávy. Připravit pro ně seno na zimu bylo považováno za důležitou práci.

Když s Peresvěttem po práci odpočívali ve stínu stohu, zeptal se Jegorka:

— Řekni mi, byl tvůj dědeček skutečný Volchva? A Volchvové — kdo to vlastně jsou? Jsou to ti lidé, kteří vidí budoucnost?

— Dědeček... Ano, on byl skutečně Velikou Duší, měl mimořádné Znalosti a Obrovskou Moc. Ale nikdy to lidem neukazoval, naopak — jeho velikost a schopnosti byly vždy skryté, no, asi tak jako u našeho igumena Sergije.

Tehdy jsem se od něj chtěl hodně naučit, ale neměl jsem ještě ty schopnosti porozumět všemu, co on věděl. Umožnil mi učit se u Vlady, mé ženy, ale sám mi jen zřídka odpovídal na mé otázky. A brzy úplně odešel do jiných světů.

Jeho skutečné jméno bylo Belojar. Znamená to *Bílé Záření Jarily*, to je jedno ze jmen Boha Slunce ve víře starých Slovanů. Uctívání Slunce jako Boha Stvořitele bylo v dávných dobách přijímáno mnoha národy. Ale pro skutečné Volchvy to nebyly rituály a obřady, uctívání nějakého svítícího tělesa, ale Vědomosti o Nespalujícím Božím Ohni, o Projevení Božské Síly, o schopnosti vnímat a projevovat tuto Sílu, pokud to požaduje Vůle Boží. O Božském Ohni je mnoho zmínek i v Bibli ... Ale ty jsi se mě ptal na Volchvy.

V současné době jsou vyznavači starověké víry často nazýváni „pohany“ a jejich vůdci „volchvy“. Nazývají je zuřivými nepřáteli „správné víry“. A "volchování" je v podstatě něco jako věštění budoucnosti a je to považováno za velký hřích. Ve skutečnosti jsou sami kněží těmi, kteří již neznají Boží moudrost, ale pouze jen provádějí starodávné obřady.

Ale skuteční Volchvové jsou lidé Velikých Znalostí a Dovedností. Oni nerozdělují lidi na různé

národy, bez ohledu na to, kde se sami narodili. V nejrůznějších vírách spatřují Věčnou Pravdu. Jejich znalosti nepocházejí z knih. O všem, na co se ptají, se dozvídají přímo od Boha.

A tak dědeček vždy o všem věděl, jako by před ním ležela Kniha Božského Poznání, a jakmile se v duchu zeptal, odpověď mu byla okamžitě odhalena. A měl i další dovednosti, nejen vědět o minulosti a budoucnosti, číst myšlenky, potlačovat zlou vůli. Ale i tyto dovednosti — používat Božskou Sílu a vždy znát Božskou Vůli — měly také do určité míry omezení pro projevování té Největší Božské Síly. Tehdy jsem nemohl pochopit, jak je možné mít takovou Moc a přitom nezasahovat do nepříznivých událostí, které se kolem dějí, a že schopnost projevovat zázraky je jen malou, povrchní, viditelnou součástí života Duší, Které dosáhly Božství. Ale, že to hlavní Oni Tvoří na neviditelných úrovních existence, tím, že postupně přivádějí lidi blíže ke Světlu a Moudrosti Boží, a tak postupně duše vychovávají a pěstují jako zahradníci.

* * *

... Peresvět neřekl Jegorkovi o všem, co věděl o Belojarovi, i když si vzpomínal na některé významné rozhovory.

A on se tehdy vyptával na tak mnoho věcí, a dozvěděl se tehdy mnoho důležitého, ale ne všemu rozuměl. Vyptával se například na toto:

— Proč Bůh dopouští bratrovražedné války, ke kterým dochází mezi našimi vlastními, ruskými, kvůli víře, kvůli územím? Proč do toho Volchvové nezasahují?

— Proč by nezasahovali, zasahují! Ale nedělají to přímo, jak si ty myslíš, Oni mají pouze možnost uplatňovat určitý vliv. To vše se děje v souladu s Vyššími Zákony Rozvoje.

Dnes mají lidé velmi málo inteligence. Jen si vzpomeň, kolik let tobě samotnému trvalo, než jsi pochopil, že současné bratrovražedné bitvy nejsou hrdinstvím, ale hříchem?!

— Ano, nepochopil jsem ro rychle.

— Nelze lidi násilně přinutit, aby se stali moudřími... Můžeme jen málokteré z nich správně naučit poznávat Boží Zákony.

A není věcí Boha řešit spory mezi knížaty a panovníky...

Ježíš, kterého si vážíš, nekázal o osvobození Izraele od Říma. Ačkoliv i tam byly různé problémy... Poslání všech Velikých Duší je o jiné Svobodě: o Sjednocení duší a Boha, o Cestě k tomuto Sjednocení!

Ale lidé to zatím nechtějí vědět! Lidé dokonce porušují Boží přikázání „Nezabiješ!“ — a je to jejich volba, je to jejich život a odplata je nevyhnutelně čeká! Samotná struktura vesmíru je taková, že na každý čin reaguje okolní Celek!

Vidíš, že vše, co se děje v osudech lidí, národů, dokonce i celého lidstva, není náhodné. Je to budováno podle zákonů Nejvyšší Spravedlnosti — Zákonů odplaty a vykoupení! Každý člověk si svými skutky v minulosti vytvořil svůj osud: to je to, co se mu děje nyní, a možnosti pro dlouhou budoucnost. Tento budoucí osud může člověk změnit svou volbou, svými rozhodnutími a činy. Budoucnost není pevně předurčena.

Ty jsi se například rozhodl, že se už nebudeš podílet na zabíjení lidí - a tvůj osud se díky tomu změnil. Přišel jsi sem, měl jsi možnost se učit, naučit se novým věcem! Trpěl jsi však tělesnou bolestí a tvé tělo se jen pomalu uzdravovalo — a to byla odplata za bolest a utrpení, které jsi způsobil ostatním. Nyní jsi svůj osud očistil. Pomohl jsem tomu...

Měl jsem Moc tě okamžitě uzdravit, ale chtěl jsem, aby ses učil, získal pochopení a zkušenosti a splatil dluhy minulosti — odčinil je svojí bolestí psychickou i fyzickou.

Stejná pravidla se používají při vytváření osudů národů a zemí. Vše, co se nám děje, není náhodné. Když toto všechno pochopíš, můžeš i ty ovlivnit běh událostí na naší Zemi. Kolik toho můžeš udělat? To bude záležet na mnoha věcech, nejen na tobě nebo na mně, ale také na mnoha lidech, na jejich pochopení a volbě.

Například to, co jsi nyní pochopil o válkách, nelze vysvětlit lidem, kteří bojují za „svou pravdu“, poctivě a upřímně v ni věří a prokazují hrdinství, odvahu a statečnost. Co ale říci o těch, kteří se účastní války pro zisk, pro moc, pro pozemské bohatství...

A zde se snaž pochopit, jak dnes uvažují Rjazaňané, jak přemýšlejí Litevci, jak to vše, co se děje, vidí Novgorodané...

Každý bude mít svou vlastní „pravdu“, své vlastní ospravedlnění pro své činy a rozhodnutí... Někteří myslí především na záchranu svých rodin a domovů, druzí se spoléhají na to, že problémy jsou daleko a nedotknou se jich, jiní hledají spojení s těmi vládci, kteří jsou silnější, kteří by měli v konfrontaci zvítězit. Zdá se, že každý má svým

způsobem pravdu, ale že společná pravda neexistuje...

... V ruských zemích nyní není jednota, ani v tatarských zemích není jednota, jejich chánové a náčelníci bojují mezi sebou o moc v Hordě.

Obecně platí, že každý člověk má jinou schopnost myslet, chápat, co se děje, a rozhodovat se. Jsou lidé, kteří žijí téměř bez vlastního uvažování: co se jim řekne, to udělají. Lidé si sami vybírají vládce, které si zaslouží: volí si je vzpourami, krveprolitím nebo ubohou pasivitou... A pak se prostě všechno děje podle zákonů konstrukce osudů. Každý jednotlivý člověk může jen nepatrně ovlivnit celkové uspořádání, ale za svůj život před Bohem — za ten je každý zodpovědný!

Proto všichni lidé a celé národy procházejí opakovaně mnoha utrpeními, aby se stali moudřejšími...

Něco jsi už pochopil a můžeš trochu pomoci ostatním. Ale ani Velicí Volchvové, ani ty, ani já to nemůžeme udělat za ostatní...

Je třeba používat Božský princip: Ty svítíš - a ostatní mohou vidět Světlo a zatoužit žít podle Zákonů Lásky a Dobra. Pokud však budeš lidi nutit, aby se rozhodli pro tvou volbu, pak se bude vše dít naopak: násilí plodí násilí...

Peresvět si to všechno připomněl. Významně se mu nyní odhalovalo pochopení toho, co kdysi předtím slyšel. Rozhodl se však, že ještě nenastal čas, aby o tom Jegorkovi vyprávěl.

* * *

Ale Jegorka se Peresvěta dál vyptával:

— Takže náš igumen Sergij je také pravý Volchva? Vychovává nás. A dokáže také zázračné věci! Mluví s Bohem! Uzdravuje! Otevřel pramen vody pro klášter přímo na kopci, nám všem ukázal Boží zázrak! Měl tedy Vědění a Moc od Boha?

— Ano, to je to, co se ti snažím sdělit, že lidé, kteří mají pravé poznání Boha, se již nerozdělují na náboženství a víry. Komunikují přímo s Bohem a projevují Jeho Vůli. A je úplně jedno, jakými slovy je nazveme... Náš igumen Sergij má také tato prozření a moc konat zázraky.

— A jaké Vědomosti uchovávali starověcí Volchvové?

— Přece to samé, co Ježíš kázal lidem, co učil své Apoštoly. A mnohé věci, které nejsou zcela zapsány v posvátných knihách, takoví Vědoucí Lidé uchovávají.

Volchvové také uchovávají praktické dovednosti o tom, jak jim mohou pomoci různé přírodní síly, například oheň, stromy rostoucí zvláštním způsobem, rozlehlá prostranství, přírodní místa síly, sluneční světlo. O místech síly ti povím později, samostatně...

A nyní můžeš poznat příklad pomoci slunečního světla pro vnímání Světla Božského.

Pokud v duchovním srdci jakoby rozsvítíš jasné sluníčko, zářící jako slunce na obloze, můžeš snadno pocítit teplo srdce. A potom se takové slunce může stát stále větším a větším. Světlo roste spolu s růstem duše. A není to jen tak ledajaké světlo — je to zdroj lásky v duchovním srdci, jinak se takové slunce nerozhoří. Jen když člověk září láskou srdce ke všem lidem, ke všem tvorům kolem, pak se v srdci takového člověka projevuje Láska Boží, Sám Bůh

může přebývat v duchovním srdci člověka, když člověk žije v lásce!

S každým nádechem můžeš pozvat Boha do svého duchovního srdce, jako bys říkal: „Miluji Tě, Pane, vejdi do mne!“ A při výdechu svítit jako sluníčko Boží Láskou: „Ty naplňuješ celý svět Svou Láskou! A já miluji všechno a všechny spolu s Tebou!“

Nebo můžeš opakovat jakoukoliv krátkou modlitbu a přivolávat Ježíše do svého srdce!

A pak se světlo uvnitř stále více rozhořívá a duše se naplňuje Boží láskou, a roste, roste! A doteky Boží Lásky jsou pociťovány stále živěji..

A dochází k postupnému sjednocování tvojí lásky a Boží Lásky!

Zkus to tak dělat.

Jegorka se často zadýchával...

— Nespěchej, Jegoruško. Ať je tvůj dech hluboký a klidný, ať je rovnoměrný a plynulý.

Bůh je stále tady, nikdy nás neopouští. Jakmile k Němu obrátíme pozornost své duše, je tu s námi a je připraven nám ve všem pomoci.

Jegorka se o to všechno pokoušel a postupně se naplňoval radostí z pocitu všudypřítomné Boží Přítomnosti ve svém duchovním srdci a všude kolem sebe.

Postavil se na nohy a obracel své tělo na všechny strany, aby Boží láska dosahovala dál a dál a rozlévala se na všechno!

Peresvět s radostí sledoval, jak se v Jegorkově duchovním srdci stále intenzivněji rozhořívá Boží Světlo, jako malé sluníčko, které hoří Boží Láskou.

Nyní si Peresvět uvědomil, jak důležité pro jeho vlastní život bylo všechno to poznání, které získal od

Vlady a svého dědečka, aby si osvojil schopnost vnímat Boha. Je to jako příčka na žebříku, ze které, pokud tam ta příčka chybí, nedokáže každá duše dosáhnout na další příčky. Ale když je duchovní srdce zapáleno láskou, když duše cítí, že je možné vidět a slyšet Boha, pak dokáže skutečně vnímat Boží Vedení!

Kapitola 12:

Chrámy, místa síly, uzdravení

V klášteře letos v létě očekávali příjezd řeckého malíře ikon a už probíhaly přípravy. Povrchy dvou stěn napravo a nalevo od oltáře byly speciálně pro jeho práci vyrovnány štukovou omítkou.

... Toho dne Peresvět, když vstoupil do chrámu, spatřil podivuhodnou scénu: Jegorka seděl na ramenou mnicha Andreje Osljaby, Peresvětova přítele, a obratně ovládal štětec. Kreslil jednoduché ornamenty, rozkvétající chrpami, zvonečky a kopretinami. Takto si představoval orámování pro budoucí obrazy, a proto doufal, že to udělá radost zahraničnímu malíři ikon. Igumen Sergij mu to dovolil udělat.

Jegorku zaplavovala radost. Tato radost jako by zářila na základech dobrého a silného klidu. Andrej, který držel Jegorku na ramenou, byl skutečně vysokého vzrůstu, širokoplecí a statný, jako by on sám byl vším tím dobrým klidem, z něhož se rodí radost a krása.

Andrej držel před sebou táč s barvami a Jegorka nadšeně dokončoval své dílo ve výšce, do které on sám nedorostl.

Peresvět se zadíval s obdivem na tento nevšední obrázek.

To jsou oni, Boží lidé, prostě pracující ve svém mnišském životě, ale když se na ně podíváš — máš v duši svátek! Nejen proto, že obnovený chrám září čistotou, ale hlavně proto, že se i jejich duše rozzářily novou čistotou a byly naplněny zvláštní radostí, protože Bůh v jejich srdcích se Raduje !

Při tom pohledu si Peresvět pomyslel o chrámech:

„Takže se ukazuje, že lidé potřebují chrámy vytvořené člověkem! Je pro ně důležité vstoupit do tohoto zvláštního prostoru, který je vyhrazen jen Bohu, který je speciálně vytvořen pro komunikaci s Božským, pro obrácení se k Němu! Ukazuje se, že lidé potřebují taková místa, kde se jim zdá, že Bůh je blíž, že Bůh se právě tady zjevuje, protože právě zde, v chrámu, je posvátné místo.

A mnohé věci se pak v jejich životech stávají podle jejich víry, protože na těch místech, kde lidé rok co rok obrazení své čisté myšlenky jen k Bohu, se vytvářejí zvláštní prostory...

Ale Bůh je přece všude! On stvořil a naplňuje Svou Silou všechny bytosti, celý Vesmír, Jím stvořený. V každém okamžiku se může projevit v duchovním srdci každého člověka! Předtím však člověk musí Boha poznat a pocítit Ho, pocítit, jak Bůh každého miluje, a pak se rozhořet vzájemnou láskou k Němu!

A právě proto lidé vymýšlejí obřady a staví pozemské chrámy. Tak tomu bylo ve všech dobách.

A dříve, než do této země přišlo Křesťanství, už lidé uctívali Boha na zvláštních posvátných místech."

A Peresvět si připomněl, co mu Vlada kdysi vysvětlila a ukázala...

*** * ***

Spoustu věcí ho tehdy Vlada naučila. Důležité v tomto učení bylo i to, jak jejich čistá láska rozkvétala zvláštní něhou, rostla, sílila, množila se, a pak začala proudit k Bohu jako mohutná řeka do moře. Vlada uměla svou duší ukazovat zvláštní věci. Boží život se před Peresvěttem odhaloval v záři srdečné lásky.

Vlada Peresvětovi také vyprávěla o svatých místech, svatyních a chrámech, a to jak přírodních, tak i vytvořených lidmi. Bylo to na jaře, po první fázi jeho zotavování ze zranění.

... Vycházeli z jeskyně, kde měli úkryt, a na speciálně vybraných místech síly se věnovali obnově Peresvětova zdraví a síly. Vlada ho učila taková místa vyhledávat — vnímat tyto prostory duší.

Říkala mu:

— Na naší Matce Zemi jsou zvláštní místa, kde se Božské Světlo projevuje velmi jasně a silně! A když se pak na takovém místě shromáždí mnoho dobrých lidí ve jménu Boha, pak je Božská Přítomnost na tomto místě Bohem obzvláště posílena!

Abychom taková místa našli, abychom je viděli, musíme v sobě rozvinout vnímání duše.

Peresvět se pak zeptal:

— A jak lidi napadlo, že budou stavět chrámy k uctívání Boha? Říkala jsi, že dříve v Rusku nebyly žádné kostely, ale celá příroda byla pro lidi chrámem Božím.

— Ano, je to tak, ale i dříve existovala taková zvláštní místa, kde se lidé scházeli, aby pociťovali Boha, vzdávali Mu díky a oslavovali Ho. Na takových místech může být Světlo Ducha Svatého pociťováno jasněji a zřetelněji. A vždy existovali lidé, kteří taková místa najít dokázali. A taková místa pak byla vybírána pro uctívání Boha. A protože na těchto místech mnoho lidí komunikovalo s Bohem, zvláštní stav těchto míst se stále zesiloval. Vždyť i pro Boha je důležité, aby s Ním lidé komunikovali, chápali Jeho Vůli a plnili Jeho Příkázání.

Na těchto místech byly později často stavěny chrámy...

Už jsi přece zkoušel pocítit zvláštní pohyby světla s pomocí silných a velkých, zdravých a něžných stromů svou duší. Ale nejen stromy nám mohou pomoci. Může nám v tom pomoci celá Země.

Země je od pradávna nazývána „naší Matkou“. Od Země získávají bohatýři sílu v legendárních příbězích bylin. A v nich je ukryta paměť nejstaršího, věčného Vědění. Zdálo by se, že je to tajemství... Ale ve skutečnosti je vše jednoduché, vše je nám nablízku, vše je vždy přímo pod rukama našich duší; rukama našich duchovních srdcí se stačí se jen dotknout — a Živé Světlo nám odpoví!

I každý strom má svou zvláštní sílu, a také všechny stromy, které tvoří háje nebo husté lesy, si společně zachovávají svou zvláštní společnou sílu. Všiml jsi si někdy, že v háji bříz člověk cítí jeden pocit a v hustém lese smrků úplně jiný? I v jezerech má voda různé vlastnosti a účel vody může být odlišný a taková voda se může používat nejen k pití. Lidé si pohádky o živé a mrtvé vodě nevymysleli jen tak bezdůvodně.

A také na povrchu Země jsou oblasti, kde je Světelnost — viditelná a pociťovaná duší — odlišná. Například tady, u řeky, na svazích, na loukách a v blízkosti těchto jeskyní, jsou velmi odlišná místa.

Na některých místech se nic zvláštního neděje. Ale jsou i jiná místa: místa, kde jsou proudy Božského Světla velmi pohyblivé, nebo velmi široké, nebo se obzvlášť projevují.

Stačí se projít po povrchu Země a uvolnit se. A vnímej, jak na jednom místě duše doslova stoupá vzhůru, vznáší se, a na jiném místě — pod povrchem zlatého písku září jasné Světlo, jako by tam bylo podzemní jezero ze Světla.

Pokračovali dál a dál a Vlada ukazovala stále nové a nové věci:

— Právě tady, cítíš to? : tady je doslova pramen ze Světla, tady Světlo mocně stoupá vzhůru a právě proto je zde vhodné léčit tělo, naplnit ho tímto Světlem... A tady, naopak, pohyb přírodních sil proudí dolů a tělo je jen jako prázdný oděv, ale ty sám jsi se stal Světlem a můžeš se na tělo podívat zespodu a můžeš ze Sebe-Světla rukama duše uvnitř těla odstranit všechny šedé stíny...

A Peresvět cítil, že pohyb Světla se na těchto místech projevuje tak silně, že i světlo v jeho těle má tendenci odpovídat tomuto pohybu Světla v každém takovém prostoru. Duše se rozšiřovala nebo pohybovala spolu s těmi Proudly.

Vlada vysvětlovala:

— Lidé, kteří uměli vnímat místa síly, žili na naší Zemi odjakživa. Proroci a Volchvové na takových místech přijímali Zjevení od Boha. Ale ne všude na takových místech stojí lidské chrámy, ne všude se v lidských stavbách jasně projevuje Boží Světlo. Avšak

Boží Chrám ze Světla lze nalézt na mnoha místech povrchu Země.

Například právě tady je zvláštní místo!

Je to jako kopule obrovského Chrámu nad touto loukou! A samotný Chrám, tvořený Světlem, prostupuje až do hlubin Matky Země! A pokud se člověk s Duší Země spojí srdečnou láskou, pak v jeho duši dochází k zvláštnímu porozumění, které je neoddělitelnou součástí Veliké Duše Země.⁵ A posléze si člověk může uvědomit i to, že on jako duše je nepatrná částička, soupodstatná s Bohem, kapička v Jeho Nekonečném Světle!

Je velice důležité pomáhat lidem zakoušet Boží Skutečnost! Je to důležité — i pro Boha, aby měl možnost lidem zjevovat Své Vedení!

*** * ***

A tak do kláštera konečně dorazil malíř ikon, který sem byl poslán s laskavým požehnáním Přejaslavského biskupa.

Malíř se poněkud opovržlivě rozhlédl po prostém kostelíku Sergiova kláštera. Freskové malby, které už zdobily mnohé kamenné katedrály ve velkých městech, tady nebylo kam umístit. Dva úseky stěny, připravené v oltářní části chrámu pro nové malby, v něm vyvolaly jen úšklebek. Jegoruškovy ornamenty se mu nelíbily, byly příliš jednoduché a veselé, nehodily se k pozvednutí celkového vzhledu místnosti, tak, jak si představoval.

⁵ Téma duchovní práce na místech síly je podrobně odhaleno v knize V. Antonova „Ekopsychologie“ a ve filmech z cyklu „Místa síly“.

Malíř ikon nařídil vše přemalovat jako bezcenné. Začal Jegoruškovi vysvětlovat kánony malby ikon a fresek a učil ho mistrovské nástěnné malbě. Igumen Sergij přidělil Jegorušku tomuto malíři ikon jako hlavního pomocníka, aby pak Jegoruška mohl všechno dělat sám a splnit si své vytoužené sny. Jegoruška se na svého cizího učitele, který na něj byl velmi přísný a nevlídný, neurazil. Snaživě se učil, pomáhal dělat všechno jako učeň: připravoval barvy a malty, nosil je na lešení.

* * *

... Všechny práce na malbě byly podle plánu už téměř hotové, když se Jegorkovi stala nehoda.

Peresvět byl zrovna v zeleninových zahradách, když z kláštera přiběhl bratr Štěpán a vykřikl:

— Jegorka spadl z lešení, ošklivě se potloukl, ale stále žije. Igumen Sergij mi řekl, abych tě zavola!

Peresvět úprkem spěchal do kláštera: „Cožpak je mým osudem ztratit všechny, kteří jsou mi nejdražší? Proč?“ S námahou zahnal hříšné myšlenky: „Ať se stane Tvá vůle, Pane!“

Sergij přivítal Peresvěta slovy:

— Uzdravuj! Vyzkoušej to, co umíš! Žehnám ti!

— Ale já neumím léčit, to uměla moje žena, Vlada...

— To stačilo! Planá slova jazykem mlít, na to teď není čas. Nemůžeš být léčitелеm, ale můžeš při tom pomoci! Už jednou jsi změnil Jegorkův osud. Teď je čas podruhé... Je čas vrátit dary, které jsi dostal od Boha! Vyléčíš ho! Řekl jsi všechno — teď konej! A já se budu modlit! Z Boží Vůle se Jegoruška uzdraví! Nepochybuj.

... A Peresvět začal dělat to, co ho Vlada učila: v Božském Světle se snažil napravit poškození, která viděl v Jegoruškově těle zrakem své duše... Naštěstí tam nebyly zlomeniny kostí ani páteře, ale došlo k velmi těžkým pohmožděninám a krvácení...

Peresvět si vzpomněl na Vladu a jako by to všechno spolu s ní viděl v chlapcově těle a spolu s ní ho uzdravoval.

Jako by se mu sama od sebe zvýšila schopnost pochopit, co má dělat, zazněly uvnitř něho Vladiny rady: „V našich tělech jsou zvláštní centra, kde se shromažďuje, akumuluje a rozděluje pro různé potřeby světelná životní síla, která podmiňuje samotný život, projevovaný Bohem v tělech. Existují zvláštní kanály — jsou jako velké řeky nebo i malé potůčky, které rozvádějí tuto světelnou sílu po celém těle. Když je tělo poškozeno zraněním nebo nemocí, jsou tato centra a kanály v těchto místech poškozeny, začnou pracovat hůře nebo přestanou vést silové světlo úplně. Toto světlo — svítící a pohyblivou průzračnost — lze vidět zrakem duše. Ovlivňováním těchto center a kanálů rukama duše spolu s Bohem je možné těla uzdravovat. Když je světelná struktura v těle v pořádku, bude tělo zdravé.“

A zdálo se, že všechno jde dobře, a Duch Svatý se vyléval obzvláštním Proudem. A rukama duše Peresvět vykonával to, co bylo zjeveno vnitřnímu chápání!

... Ale náhle se objevila nepřekonatelná překážka, jako by se paprsek života v Jegorkově těle přerušil.

A zdálo se, že je po všem, že už je smrt neodvratitelná...

Peresvět začal volat k Bohu: „Co mám dělat? Smířit se s nevyhnutelným, přijmout tu Vůli, nechat ho odejít? Proč mi tedy Sergij nařídil ho léčit, s tím, že se Jegoruška nepochybně uzdraví?

A pak mu Bůh seslal pochopení, že může obětovat svou životní sílu, ale že tím sám brzy přijme tělesnou smrt, ovšem Jegorka bude žít...

Uvědomil si, že i Vlada mu stejným způsobem zachránila život, a odešla před stanoveným časem, čímž změnila svůj i jeho osud, ale nikdy mu o tom neřekla...

Radost z pochopení Boží Milosti a Lásky, z úžasných věcí, které se mohou díť, naplnila Peresvěta.

Nuže, je čas předat „dar života“... Znamená to, že jsem se neučil nadarmo, že mám od Boha Velikou Milost!

A na smrt je on sám už dlouho připraven...

Kapitola 13: Schyma⁶

***„Ten, koho můžeme nazvat skutečně nevášnivým,
je ten, kdo učinil své tělo nepomíjivým
a svou mysl povýšil nad každé stvoření,
všechny smysly podřídil rozumu,***

⁶ Schyma — konkrétně Velká schyma — je nejvyšší stupeň mnišství: nejdokonalejší odcizení se světu, aby bylo možné se spojit s Bohem. Mnich schymnik skládá zvláštní sliby, uchyluje se do přísné poustevny a stává se poustevníkem, aby měl společenství pouze s Bohem.

*a svou duši vystavil před tvář Páně
a stále k se Němu vzpíná,
i kdyby to bylo nad jeho síly.*

*... Někteří říkají,
že také bezvášnivost je vzkříšením duše
před vzkříšením těla; ale jiní, že je to dokonalé
poznání Boha, které můžeme mít po Andělich.“*

(Jan Klimak)

Jegorka se rychle uzdravoval, za několik dní se tak zotavil, jako by se ten hrozný pád nikdy nestal. Chodil šťastný a všem vyprávěl, že když „umíral“, viděl Světlo, jasné jako sluneční. Ptal se dokonce Sergije na Světlo z Tábora⁷ ale Sergij se jen tajemně usmíval a na položenou otázku neodpověděl; jen mu řekl, aby byl pilný v modlitbě a své myšlenky pozorně směřoval k Bohu, a aby děkoval za život a uzdravení.

A Peresvět brzy po této události přišel za Sergijem, aby ho požádal o schymu — aby mohl odejít do úplného poustevnického života.

Peresvět řekl:

— Víím, že se můj čas blíží. Musím dobře provést poslední přípravy, dovol mi přijmout schymu...

— Ano, brzy odejdeš k Pánu, ale já tvůj odchod tak nevidím. Nepředbíhej Boží Vůli, ještě chvíli počkej. Tvá prozíravost je teď pro Jegorušku velmi důležitá, jsi jeho rádcem v chápání duchovního vzestupu, a to bys měl teď dělat. Až přijde čas,

⁷ Táborské světlo je Boží Světlo, které viděli Apoštolové na hoře Tábor. Je to důležitý pojem v hésychizmu. Vidění Táborského Světla svědčí o přímém vnímání Boha.

přijmeš schymu, já sám tě zavolám a řeknu ti, kdy. Zatím si uvědom, jak neoddělitelná může být duše od Pána, ať už děláš nebo říkáš cokoli. Neustále posiluj oheň lásky k Pánu, pozoruj vzestup své duše a pociťuj Boží Milost. Nyní se před tebou odhalily poslední stupně a vpředu je otevřená Brána Příbytku... A tak teď žij. Bůh ti žehnej!

* * *

... Rozhovor mezi Peresvěttem a Sergijem náhodou zaslechl jeden z noviců, protože usnul na noční hlídce a nešel do své cely. Byl to jeden z těch, kteří byli dříve lupiči. Začal ostatním mnichům vyprávět, že Peresvět prosil igumena o schymu, ale igumen mu zatím ještě nepožehnal.

A tak Jegoruška brzy zaslechl rozhovor mezi mnichy, že Peresvět požádal Sergije o svolení přijmout schymu, ale Sergij mu přikázal aby zatím nespěchal.

Něco uvnitř Jegorky jako by se zlomilo při pomyšlení, že Peresvět přijme schymu, a to bude konec jejich rozhovorů, konec jejich zvláštního přátelství, moudrosti a štěstí, které naplňovaly Jegoruškův život.

Rozběhl se hledat Peresvěta a našel ho, jak jde k řece s prádlem na vyprání.

To byla příležitost si promluvit.

Prerývaným hlasem, do něhož se prodíraly potlačované slzy, řekl Jegorka:

— Je pravda, že jsi našeho igumena prosil o schymu?

— Je to pravda...

— Ale proč mi nic neřekl? Jak bych teď mohl zůstat bez tebe?

— Ty zůstaneš s Bohem. Copak nežiješ kvůli tomu v klášteře?...

Jegoruška se začervenal a ztichl...

Peresvět se pustil do praní a svá slova pronášel klidně, ve zřídkačných pauzách. Jegorka mu začal pomáhat s praním a posadil se na můstek vedle něho.

— Ale nejen ty ses ke mně připoutal, Jegoruško, ale i já jsem tě začal milovat jako rodného syna. A to je dobře. Avšak vím, že můj čas na Zemi se chýlí ke konci. Proto jsem požádal o schymu, neboť to je příprava na ten nejdůležitější Přejít, na který se musí připravit každý mnich. Myslel jsem, že i pro tebe tak bude snazší přijmout můj odchod z tohoto světa.

— Proč bys měl žít tak, jako bys už byl mrtvý?

— Je důležité udělat ve své duši místo pro Boha! Aby všechno v životě naplnil Bůh Sám! To místo, které je vyklizené od pozemských věcí minulosti, — to pak obsadí Bůh! Duše jako by se učila být v následujícím posmrtném životě neoddělitelnou od Boha! Ne pociťovat jen na chvíli Božího Ducha, ale zůstat neoddělitelnou po dlouhou dobu.

— Ty to přece už umíš...

— Nestačí vědět, jak na to, je zapotřebí žít trvale neoddělitelně od Boha...

Pták, když mu přivážeš k nohám provázek a necháš ho letět, daleko nedoletí, provázek ho zadrží. Právě tak naše pozemská připoutanost drží naši duši.

Pokud je pták svobodný, může se vždy vrátit k osobě, kterou si zamiloval. Právě tak i duše, která se vznesla k Božskému Životu, vždy odpovídá na volání lásky, objímá, je připravena být nablízku, ale činí to

tak už z Nové, Božské Lásky. I potom, když už tělo nebude existovat, — bude tomu tak.

Řeknu ti nyní něco o své minulosti: bylo pro mě velice těžké přežít bolest ze ztráty, když Vlada, moje žena, opustila tento svět a já jsem zůstal úplně sám. V té době byl už Děd, Volchva Belojar mnoho let v jiných světech.

... Cítil jsem takový zármutek nad ztrátou milované ženy, že moje duše doslova celá zešedivěla žalem; přestal jsem cítit Boha... V podstatě jsem si i vzpomínal, že Bůh existuje, zdálo se mi, že dělám všechno, co jsem dělal předtím, — chodil jsem na ta zvláštní místa, místa síly, a snažil jsem se i dělat praktiky, které jsem se tehdy naučil, ale zdálo se mi, že je všechno marné... Bolest v mém srdci byla tak velká, že jsem ji jen stěží dokázal snášet a nevztáhnout na sebe ruku. Bylo to, jako by mi Boha zastřela stěna šedé, zhuštěné mlhy. A já sám jsem vypadal jako přízrak.

Tehdy mě potkal náš igumen Sergij. Bůh tehdy skrze Sergije změnil můj život. Pro mě to byl prostě jen mnich, člověk, kterého jsem potkal náhodou, jen Boží poutník, avšak on mi řekl: „Není dobré být tak smutný kvůli své ženě, ona žije s Bohem v Nebeské Radosti, ale ty se sám ničíš svou sklíčeností.“

Poprvé po Dědovi a Vladě jsem se setkal s člověkem, který bez námahy četl každou mou myšlenku, který prohlédal mou duši naskrz, věděl o smrti mé ženy, o mé beznadějně bolesti a smutku...

A on dál pokračoval: „Přijď do kláštera na bohoslužbu, ulehčí se ti...“.

... Přišel jsem a skutečně jsem se pocítil lépe. A tak jsem tam i zůstal a stal se novicem. Poslouchal jsem Sergijovy moudré řeči a postupně jsem se

vyléčil ze stesku po domově. Vyprávěl jsem Sergijovi o sobě, o Dědových lekcích a o učení u Vlady.

Zeptal jsem se ho, jestli je mi teď už dovoleno žít v klášteře, nebo jestli se nejprve musím vzdát všeho, co jsem se naučil předtím...

Láskyplně se usmál:

„Boží Učení je Jednotné, ale cesta každé duše je klikatá, jako když bývají na vrchol hory prošlapány cestičky z různých stran. Stává se, že poutník zabloudí, sejde směrem dolů, ale pak začne zase vystupovat jinou cestou... Ale ta cesta není důležitá, hlavní je ten cíl, který duši uložil Bůh. A pro ducha je vrchol jen jeden — tam, kde se otevírají Nebesa, a je úplně jedno, jakou stezičkou nebo pěšinkou se tam člověk dostal."

... Začal jsem tedy žít v klášteře a pak jsem přijal tonzuru. Začal jsem číst moudré knihy a poslouchat Sergijovy pokyny. A pak přišel Andrej a také přijal mnišství.

A tak teď, když jsem dozvěděl, že půjdu brzy k Pánu, jsem chtěl přijmout schymu. Myslel jsem, že to pro tebe tak bude lehčí, abys neopakoval mé chyby. Abys hledal jen Boha a našel v Něm Přitele, — Toho Nejblížešího, jaký může být! Ale, jak už víš, Sergij mi řekl, abych ještě chvíli počkal, řekl mi, že ještě není čas, a dovolil mi s tebou mluvit.

Peresvět se na Jegorušku láskyplně podíval. A tomu ve zmatku všech těchto emocí vytryskly slzy, a on začal prádlo pilně ždímat, tloukl mokrým zkrouceným svazkem o plochý kámen a znovu a znovu ho máchal, dokud nebylo úplně čisté.

Od toho dne Jegorka nevynechal jedinou příležitost, aby si s Peresvětem promluvil. Peresvět

se tomu nebránil, naopak se snažil Jegoruškovi povědět všechno důležité, co věděl o Bohu.

Kapitola 14: O mnišském životě a Svatých Zjeveních

*Ti, kdo přebývají v pravém poznání,
se naplňují Dokonalostí podle toho,
jak se jim odhaluje Pravda.*

*... Hledaje Pravdu, nacházíme
její semena v nás samotných.*

*A když se s Ní spojíme.
Ona nás přijme do Prvotního Vědomí.*

*... Ale Božské askety
neodchází hned do Svatého Svatých, protože
Ono nemůže být ihned spojeno se Světlem,
s Nímž ještě není sjednoceno,
a s Prvotním Vědomím, ke Kterému
ještě nebyly otevřeny brány,
aby bylo možné vejít.
Ale prozatím bude Prvotní vědomí
pod křídly Kříže a pod Jeho Rukama.*

*Tato meditace bude jeho archou spásy,
i kdyby přišla potopa.*

(Apoštol Filip)

Jegoruška teď k Peresvětovi chodil často, díval se na něj s nadějí, mlčel, nezačínal sám rozhovor, ale všechny otázky měl vepsané ve tváři...

Peresvět si vzpomněl, jak se sám kdysi díval na Sergije, — zrovna tak, jako se teď díval Jegoruška na něho.

... Jako by se před jeho vnitřním zrakem v jediném okamžiku otevřela celá minulost, celý jeho klášterní život.

Peresvět vedl se Sergijem důležité rozhovory o Cestě duše, o Cestě duchovního vzestupu a o tichu srdce. Sergij věnoval Peresvětovi mnoho své pozornosti a času a poučoval ho o mnišském životě. Dával mu číst moudré knihy. A to nejen Evangelia, ale také učení o získání duševní mlčenlivosti od Jana Klimaka a ponaučení Řehoře Palamy.

Knižní moudrost byla pro Peresvěta příliš komplikovaná. A klášterní modlitební život byl pro něho také velmi neznámý. Bylo těžké udržet myšlenky a pozornost jen na Bohu, jako by se jeho mysl nudila a myšlenky mu utíkaly hned do minulosti, hned do budoucnosti. Pokud Sergij pronášel slova z Písma, pak jako by ožívala, ale když Peresvět sám přemítal nad knihami nebo se snažil neúnavně opakovat modlitby, nedařilo se mu to. Dříve, na přírodních prostranstvích, s Vladou se mu zdálo, že všechno jde samo, ale tady bylo třeba vynaložit velkou píli, aby se mysl ponořila do srdce. Ale časem se k Peresvětovi navrátilo srdečné hoření, už dříve zvládnuté, láska k Bohu zazářila a pochopení proniklo hluboko do duše. Všechno, čemu ho Vlada a Belojar učili, jako by v jeho duši ožilo a projevilo se novým způsobem, všechny rozpory zmizely a objevila se Čistota a Jasnost!

Peresvět dospěl k jinému poznání, že opakování modlitby je pouze způsob předstoupení před Boha, a smyslem tohoto stání před Ním je dokonalá mlčenlivá přítomnost v záři Božího světla. Předstoupení před Bohem je nutné, aby bylo možno vstoupit do Tohoto Božského Bytí. A vůbec nezáleží na tom, jakými prostředky je tohoto předstoupení dosaženo!

A Sergij pokračoval v poučování, vedl ho stále výš podle „Žebříku“, knihy, kterou sepsal Jan Klimak, od života v neustálé poslušnosti Bohu až k úplné „Božskosti“:

Sergij učil tiše, pokorně, jako by ani sám neznal tyto hluboké prožitky duše... Ale nejenže je znal, on i svým životem ukázal svou neoddělitelnost od Boha!

Sergij obvykle mluvil nemnoho, stručně, avšak důležitost každého slova byla veliká!

— V knize Jana Klimaka se říká: „Čistota je osvojení si netělesné přirozenosti. Čistota je vytoužený dům Kristův a pozemské nebe srdce... Kdo je schopen tohoto uspořádání dosáhnout, ten má v sobě už za života v těle samotného Boha, Který ho vede ve všech jeho slovech, skutcích a myšlenkách. Proto takový člověk skrze vnitřní osvětlení poznává vůli Páně, jako by slyšel určitý hlas, povznesený nad veškeré lidské učení...“

A neméně důležité pro Peresvěta bylo nejen Sergijovi naslouchat, ale také vidět, jak Sergij sám žije, jak pracuje, jako by vůbec nebyl igumenem, jak vytváří mnišskou kolej, jak učí mnichy o „odříznutí vášní“, jak mluví o vnitřním mlčení, jak ukazuje ten zvláštní stav sebe-duše všem, kteří mu naslouchají.

Peresvět však také viděl, jak málokterý z pravoslavných mnichů to mohl pocítit třeba jen na malou chvíli...

A Sergij vysvětloval:

— Málokdo přišel do kláštera jen proto, aby se zajímal jen o Boha. Jsou tu ti, kteří se skrývají před pozemskými těžkostmi, jiní hledají spásu před bolestí své duše a někteří přišli ze strachu a v naději, že je Bůh ochrání před pohromami a válkami.

Občas však Bůh skrze Sergije konal zázraky.

Někdy jen malé zázraky: bylo zřejmé, že Sergij ví o každém mnichovi všechno, o minulosti i budoucnosti, a dokáže přecíst každou myšlenku, vidí, kdo co dělá v cele, kdo je líný, kdo vede prázdné řeči... Ale občas se děly zjevné zázraky, jako v případech pramene, který z Boží Vůle vytryskl a byl nyní uctíván jako svatý.

Když to mnozí mniši viděli, stali se pilnějšími a u některých se objevila i touha po mnišských asketických činech... O tom všem Peresvět vyprávěl Jegoruškovi.

* * *

Jednou se Jegorka zeptal Peresvěta, jak by mohl uvidět Božská Zjevení.

Je pravda, že vidíš Ježíše? Je pravda, že vidíš Obličej Svatých? Můžeš mě to naučit? Jak mohu zobrazovat Svaté na freskách a ikonách, když Je nevidím? Bojím se je nakreslit tak, že se to těm Svatým, které budu muset zobrazit nebude líbit... Opravdu je velice potřeboji vidět! Nauč mě, jak je ty sám vidíš, jak jsi se naučil je vidět?

Peresvět se na chvíli zamyslel...

Jegorka trpělivě čekal v nastalém tichu. Už si zvykl, že každé Peresvětovo slovo se rodí ve zvláštním Klidu, i když mluví o něčem prostém. Ale tady jde o to, jak vidět Boží Zjevení... To dokázalo jen

pár svatých... A tady byl Peresvet — ten to dokázal taky... A možná by mohl i jeho, Jegorku, naučit téhle zázračné věci!

— Není to všechno takové, jak si teď myslíš... Pokud Bůh chce, otevírá asketovi někdy schopnost vidět, jindy schopnost slyšet, a občas mu také Bůh dává jasnost porozumění.

Jakmile to Peresvět začal říkat — zvláštní Stav v prostoru kolem zesílil. Boží Světlo objímalo Peresvěta i Jegorušku.

— Jestlipak cítíš, že právě teď, v tomto okamžiku, je Duch Svatý s námi? Vidiš právě teď to zvláštní Světlo?

— Myslím, že ho vidím, ale možná se mi to jen zdá?

— Takže to vypadá, že vidiš! — usmál se Peresvět. Neptal bych se tě, kdybys nebyl schopen právě teď vidět Boží Světlo.

Nyní se dívej duší, vůbec se nenamáhej. A všimni si, jak se záření Světla zvláštním způsobem shromažďuje. Nejen paprsky, ale jako by se Světlo formovalo do tvaru Obličej... Jenže ten Obličej je velmi velký, větší než naše těla... Ted' jako by se přibližoval a trochu zahušťoval...

... Jegorka ztratil pocíťování vlastního těla i prostoru celý... Z jiskřivých jisker Světla se vytvořil Obličej. Nebyl však zcela zřetelný, ale jako by se Světlo vlnilo, a jen pohled pozorných, láskyplných očí byl velmi pronikavý, jako by pronikal duši moudrou Láskou.

— A Kdo to je? — sotva slyšitelně zašeptal Jegorka.

— To je Apoštol Ondřej!

Jegorka z nadšení, které ho naplňovalo, rázem ztratil schopnost vidět v Božském Světle.

... Já, ... já jsem Ho viděl! Viděl! On je ti trochu podobný, myslím...

* * *

Ale Peresvět přestal Jegorušku slyšet, přestal i vidět cokoliv jiného, kromě Zářícího Světla a vnímal jen Apoštola Ondřeje.

Božský Ondřej nemluvil slovy, ale Duší ukazoval Peresvětovi, jak lehké je žít bez těla, žít v Nebeském Světle.

Peresvět se řídil Jeho pokyny... V Tomto Věčném Světle na ně čekal Ježíš a Jeho otevřená náruč odhalovala Věčnou Boží Lásku, ve Které se rozplývali!

Ondřej ukazoval, jak tento přechod z těla do Božského světla provést, a Peresvět to opakoval po Něk. Tělo zůstalo vzadu za ním a Božská Láska jako Nekonečné nebe objala a beze stopy rozpustila toho, kdo se předtím jmenoval Peresvět a v mnišství dostal jméno Alexandr. Zůstala jen Přítomnost Nebeského Otce.

Apoštol Ondřej Peresvětovi několikrát pomohl tento přechod uskutečnit, doslova mu dával návod, aby si zapamatoval, jak opustit tělo, aby to bylo snadné, aby neexistovaly žádné překážky, až ho Bůh zavolá!

... Peresvět se vrátil k vnímání tohoto světa a pocítil, jak Jegorka vši silou třese jeho rameny.

— Sláva Bohu, že jsi vzhůru... Mluvím na tebe, ale ty mě neslyšíš... Sedíš jako kamenný, jako bys vůbec nedýchal. Dlouho jsi takhle seděl... Už jsem se bál, že jsi mrtvý... Takhle mě neděs!

Peresvět slyšel Jegorušku, odpovídal mu, ale pocit Bezmezného Světla, Veškeré Nekonečnosti Boha přímo zde, vedle těla, zůstal nezměněn. Bylo to, jako by hranice světů byla navždy rozetnuta Ježíšovým křížem a ramena tohoto kříže byla jako rozevřená náruč — a právě se otevřel před duší Průchod do Nebes!

Kapitola 15: Sergijovo loučení

*Cestu k Pánu — vyznávám!
Neviditelné Světlo zevnitř — znám
Boží Lásku — zvěstuji!
Milosrdenství a Mír — přikazuji!*

(Igumen Sergij)

Čas, vyměřený Peresvětovi na Zemi, se chýlil ke konci.

... Svět za zdmi kláštera byl neklidný. Šířily se zvěsti, že Mamáj přichází s vojskem, a jeho armáda už je na dosah. Že moskevský kníže Dmitrij také shromažďuje vojsko a táhne k Mamájovi. Posílá posly k mnoha knížatům, aby shromáždili velké vojsko.

Sergij si k sobě zavolal Peresvěta. Peresvět si myslel, že si promluví o schymě, že teď už ji Sergij dovolí. Ale rozhovor mezi ním a Sergijem byl pro něj zcela nečekaný:

Peresvět začal tím hlavním:

— Vím, že je čas, abych dobře udělal poslední přípravy, proto tě chci znovu požádat o přijetí schymy.

— Ano, teď přijmeš schymu...

Nepopírám, že brzy odejdeš k Pánu... Ale tak, jak si ty teď myslíš, tvůj odchod nevidím. Musíme si promluvit o důležitých věcech.

Jestlipak víš, že moskevský kníže Dimitrij shromáždil vojsko a vyrazil proti Mamájovi? Přidalo se k němu mnoho dalších knížat a družiníků.

Brzy by mohlo dojít k obrovské krvavé bitvě. On je na cestě sem. Chce požehnání pro bitvu, očekává vítězství, potřebuje Boží pomoc.

Sjednocení lidí do velké družiny — tato událost bude mít význam po celá staletí, tak to vidím já. Ale toto sjednocení by nemělo přerůst v nenávist vůči nepřátelům.

... Myslel jsem na to, jak ten dobrý impuls k obraně Ruska v mnoha duších nehasit, jak rodičí se odvahu — nezměnit ve strach, a přesto nedopustit to strašné krveprolití. Nevymyslel jsem jednoduchou věc, ale Bůh mi ukázal, že je to možné...

Právě tebe tam chci s ním poslat — mnicha-schymnika!

— Ale já jsem složil slib, že už nikdy nevezmu do ruky zbraň..., to přece dobře víš, že?

— Vím! Proto tě také prosím, protože nevidím jinou možnost. Jsi připraven obětovat svůj život pro tento čin?

— Jsem připraven... Jenže co mohu já udělat, když jde do boje vojsko?

— Poslouchej...

V dřívějších dobách existoval zvyk: uspořádat souboj bohatýrů na poli před bitvou — jakýsi Boží

Soud. A armáda bojovníka, který zvítězí, vyhraje — a pak obě armády uznají Boží Vůli a rozejdou se bez zbytečného zabíjení. V dřívějších dobách se stávalo, že do takových soubojů vstupovala i sama knížata. Ale Dmitrij s Mamájem bojovat nebude. Mamáj se mu ve vznešenosti nevyrovná. Ale je možné postavit do toho boje nejmocnější bojovníky! Přece právě ty by ses mohl pokusit zastavit krveprolití tímto způsobem...

— A co když to nedokážu? Už dvacet let jsem nedržel meč v ruce...

— Ale tvoje síla není ve zbrani, ale v Duchu Božím.

... Jistě, budeš mít těžkého soupeře! Za svůj život nashromáždil spoustu temné síly.

— Ty už znáš zápas i mého soupeře a ptáš se mě, jestli souhlasím?

— Ptám se proto, že do budoucna existují různé cesty. Není to předem dané... Bude záležet na mnoha lidech. Jako bychom stáli na rozcestí, a za tuto budoucnost budou zodpovědná mnohá knížectví a národy a jejich vůdci. A ty i já můžeme tuto volbu jen trochu ovlivnit.

... A ani výsledek tohoto souboje stejně nezruší bitvu... Ale ta možnost tu je. A byl by hřích této malé šance nevyužít. Neboť pokud k této bitvě dojde a prolíjí se celé řeky krve, pak po krátké době znovu a znovu dojde ke krvavým bitvám a vítězové a poražení si znovu a znovu budou měnit místa...

Možná pak už žádná Rus nebude a od jižního moře až po severní bude jen holá step a neproniknutelné lesy...

Boží Cesty jsou nevyzpytatelné, ale my se můžeme pokusit pochopit Boží Prozřetelnost už nyní a udělat, co je v našich silách!

I když se nám bitvu nepodaří zastavit, ani pak to není marné. Takové činy se stávají na staletí — pro lidi ukazateli správné Cesty. Vše, co se děje ve jménu dobra a míru, není marné!

Ty sám se rozhodni, jestli to zkusíš udělat. Nechci tě nutit!

Peresvět klesl na kolena:

— Požehnej mi!

*** * ***

Když Sergij a Peresvět vyšli z cely, kde probíhal rozhovor, uviděli Andreje Osljabju, který byl venku a zřejmě tam čekal po celou dobu jejich rozhovoru.

On jako by tam ustrnul v tom očekávání, v jeho rozhodnutí být po boku svého přítele až do samého konce.

Bledý, přísný ve své naprosté vnitřní sebejistotě, se Sergijovi uklonil:

Dovol mi, abych spolu s Peresvětem přijal také schymu. Tento život jsme prožili společně - teď se nesmíme rozdělit. Bůh ti žehnej!

— Ať je po tvém! Oba teď přijmete schymu... A potom budete doprovázet vojsko knížete Dmitrije, budete spolu vyjednávat, aby bylo možné podepsat mírovou smlouvu bez zbytečných krvavých obětí, beze ztrát na životech.

... Do kláštera dorazil kníže Dmitrij se svým vojskem. Připojilo se k němu mnoho vojenských družin.

Byla však i taková knížata, která se toho neodvážila. Byli i tací, kteří se rozhodli postavit na stranu Mamáje, aby si zachovali své země..

Sergij dlouho s knížetem rozmlouval.

Poté se konala bohoslužba.

Peresvět a Osljabja byli přijati Dmitrijem do družiny jako zvláštní požehnání od Boha, jako příslib úspěchu.

... Jegorka také začal žádat igumena Sergije, aby ho pustil s vojskem:

— Můžu jet taky?

Sergij to samozřejmě nedovolil:

— Ne, Jegoriji, co sis to usmyslel. Nemáš tam co dělat!

Tak mi dovol přijmout tonzuru a stát se mnichem jako Peresvět.

Takhle se to nedělá, Jegoruško. Mnichem se člověk nemá stát ze smutku a žalu, ne z momentálního popudu, ale z radostné lásky k Pánu. Tvůj čas ještě nenastal. Nejsem to já, kdo tě povolá k mnišskému životu... Pokoř se, buď trpělivý! Brzy se vše dozvíme a tvá cesta se otevře. Nyní se nauč proměňovat svou bolest i svou víru — v lásku!

Dá-li Bůh, naši rytíři ubrání mír, ty pojedíš do Moskvy, budeš malovat fresky a ikony ke slávě Boží, Sváté Tváře na nich ožijí, Světlo Nebeské z těch obrazů se rozlije do srdcí Těch, kdo se dívají skrze věky...

* * *

Vojsko moskevského knížete Dmitrije vyrazilo do boje.

... Vojáci vyjeli z klášterní brány s rozzářenými tvářemi. Sám Sergij jim požehnal, aby i modlitby, které každý šeptal, zatímco Dmitrij a Sergij hovořili a dokud probíhala bohoslužba, byly vyslyšeny Bohem, a to znamenalo, že bude vítězství a nastane mír...

Jegoruška se díval za odcházejícím vojskem. Jeho rty šeptaly modlitbu, do očí se mu draly slzy, ale celou silou své duše spěchal k tomu Světlu, kde je jen Bůh, a kde bude i Peresvět vždy s ním.

I přesto, že Jegoruška nemohl do toho Světla ještě vstoupit, ale už to Světlo viděl; pocíťoval Přítomnost Veliké Boží Lásky ve své blízkosti. A všechna ta bolest z odloučení a všechna ta láska dodávaly sílu jeho srdci, aby hořelo stále jasněji, a jeho duši, aby stále plněji usilovala o Boha.

"Ve všem buď Vůle Tvá! Vůle Tvá ať se stane!"

Kapitola 16: Bitva

*Veliké Duše jasně vědí,
Že ve skutečnosti smrt není,
A že na smrt jdoucí těla,
Odcházejí do Božského Světla!*

*Sklopil jsem štít a zbroj odložil,
Srdce jsem v lásce obnažil –
Přijal jsem svou poslední bitvu,*

A tím završil svou pozemskou Cestu.

(Peresvět)

Lidé si vyšli na pole, ne aby sklízeli úrodu, to ne... S meči a luky, s kopími a sekerami vyšli...

Kdo bude sklízet tuto krvavou úrodu? Kdo potřebuje tuto sklizeň? Je možné zastavit válku?

* * *

... Peresvět si sundal řetězovou zbroj a zůstal v mnišském rouchu.

Oslabja s obavami sledoval počínání svého přítele. Takhle by se přece na souboj neměl připravovat...

Peresvět řekl:

— Obejměme se, bratře!

Ted' už budeme spolu navždy, protože můj život dnes skončí.

— Měl by ses připravovat na vítězství, ne na smrt! To ti přece přikázal Sergij!

— Ale já jsem připraven — na obojí. A vím, že přišel můj čas, ale nemám strach a Boží Síla je se mnou!

* * *

I na druhé straně — v Mamájevově vojsku, probíhaly přípravy.

Bojovník Čelubej se připravoval na souboj, kontroloval si zbroj, lehce si pohrával s obrovským těžkým kopím, které ne každý bojovník dokázal sotva udržet. V takových soubojích už získal mnoho

vítězství. Nepoznal sobě rovného v síle, neznal porážku.

Naplňoval se nenávistí a zdálo se, jako by se k jeho zlobě připojily všechny temné síly. Jako temný mrak obklopovala jeho tělo zvláštní síla. Sedl si na koně, vzal do ruky mohutný štít s kovanou železnou obroučkou a vyrazil směrem k nepříteli...

* * *

Tato nenávist byla jeho silou odjakživa, od té doby, na kterou si Čelubej pamatoval.

V dětství měl přezdívku „ten, který zapomněl na svůj rod“, ale něco si pamatoval... Pamatoval si, jak mu zabili otce. Jak nepřátelé přinutili jeho otce podepsat cosi, co mělo předat moc nad zeměmi a lidmi, a opatřit to pečeti.

Nevzpomínal si ani na to, jakým jazykem ten vrah mluvil, nepamatoval si jeho tvář, ale pamatoval si význam slov. Dotyčný řekl: „Když podepíšeš, tvůj syn bude žít, nebude si tě sice pamatovat, nebude vědět nic o svém lidu, ale bude z něj silný bojovník. Tvůj rod nebude přerušen.“

Ten zabiják držel Čelubeje za vlasy a přitiskl mu na krk chladnou dýku tak, že to zabořilo a vytryskly kapky krve.

A tehdy, když to Čelubejův otec uviděl, souhlasil... A pak mu otce zabili před očima! Zabili mu matku a bratry, kteří byli starší... A jeho nechali žít v domnění, že je příliš mladý a nebude si na nic pamatovat. Ale on si vzpomněl! V samých hlubinách jeho paměti krvácela ta nezhojitelná rána. Nevěděl, jak se jmenoval jeho otec, neznal jméno národa, do kterého se narodil, ale pamatoval si to hlavní —

pomstít se, a ta nenávisť zároveň s ním rok od roku rostla.

V malém horském klášteře, kde se cvičil zvláštní druh boje, který spojoval sílu mysli s hbitostí těla, z něho vychovali zdatného vojáka. Stal se z něj bojovník neporazitelný v bitvách. Jeho tělo bylo neuvěřitelně silné, ale hlavní tajemství vítězství nespočívalo v těle, ale ve zvláštní moci, pocházející z nehmotných světů. Pouhý pohled na Čelubeje naháněl jeho protivníkům strach. Moc jiných eónů naplňovala jeho tělo i duši silou.

Za jeho účast ve vojenských taženích a bitvách jeho klášteru i jemu samotnému platili zlatem...

Čelubej o bohatství příliš nestál, hledal něco jiného. Jeho moc nad temnou silou mu samozřejmě přinášela jisté potěšení... Ale hlavně chtěl najít ty, kterým se zavázal splatit krvavý dluh...

Doufal, že vraha své rodiny určitě potká, vycítí a pozná ho, nebo se alespoň setká s jeho potomky, — a pak se pomstí!

A proto se znovu a znovu vydával na vojenská tažení, a tak se stal neporazitelným válečníkem!

... A teď ho čeká další zápas.

Čelubej viděl, že jeho protivník není vůbec obyčejný člověk. I tento muž dokázal ovládat mimořádnou sílu jiných světů. Ale tato Síla byla jiná — Světlá, neznámá.

Uvědomil si, že bitva nebude hračka, že jeho protivník je velmi silný.

A to, co se dělo dál, bylo pro něj stále nepochopitelnější...

Jeho soupeř si ani neoblékl brnění. Vyjel mu vstříc a v Čelubejově mysli zazněla slova: „Bratře, můžeme projevit odvahu milosrdenství, ne krutosti!

Nechci vítězství, ale mír! Tvá odvaha je nezpochybnitelná. Nechci tvou zkázu. Přišel jsem na toto pole, abych zastavil krveprolití. Můj bratře, obejměme se navzájem a naučme míru a bratrství mstitelů, kteří stojí za námi!“

Jel pomalu a zdálo se, že se zpomalil i samotný čas.

Pak otočil kopí tupým koncem dopředu. Udělal to tak, aby to Čelubej viděl!

Čelubej nechápal, co ten bojovník chce. Co to je za lstivý trik.

Věděl, že žádný z jeho rodných bratrů nepřežil, ale do srdce se mu vkradly pochybnosti, protože tento válečník se mu nevyrovnal jen silou, ale on o Svojí Veliké Síle věděl a neznal strach.

Čelubej se také nebál, ale jeho obvyklá zuřivá síla se v něm nezvedla jak se to dělo obvykle, když ho tato síla, bouřlivá a burácející, zahalila do černého, očím neviditelného bouřkového mraku, aby vzápětí explodovala v úderu, podobném strašlivé zuřivosti blesku. Nyní tato jeho síla dokonce začala tát jako led na slunci, pomalu, ale nevyhnutelně.

Znovu a znovu se snažil naplnit nenávistí. Zamířil oštěp, který nikdy neminul cíl.

Ale v duši mu stále naléhavěji znělo: "Bratře, bratře, bratře..."

* * *

A koně se již hnali vstříc životu i smrti v rozhodující bitvě.

Čelubej přinášel smrt, ale jemu v ústřety se tryskem hnala Záře Života.

Čelubejovo kopí proniklo Peresvětovým tělem, ale Peresvět se udržel v sedle. Tupý konec jeho vlastního kopí srazil nepřítele ze sedla.

Čelubej nebyl ani zraněn, ale na zem spadlo jeho mrtvé tělo. Prostě nadešel jeho čas, čas uvědomit si nesmyslnost pomsty a hněvu nastal i pro něj. Celým jeho životem, který se před ním promítl, probleskovaly strašlivé obrazy, které on kdysi považoval za vítězství...

I před Peresvěttem se promítl celý jeho dřívější život: věrnost přítele Andreje, něha Vlady, moudrost Beložara a požehnání Sergije, a také ještě tvář jeho matky... A pak ho Ježíš objal v Zářícím Světle a Peresvět Ho mohl následovat Tam, do Příbytku, kde je jen Boží Láska, kde je jen Nebeský Otec!

... A kuň odnesl Peresvětovo tělo probodené kopím k jeho vlastním bojovníkům. Tělo poraženého Čelubeje zůstalo na místě souboje.

Mnozí si to vykládali jako Peresvětovo vítězství.

Ano, Peresvět zvítězil! Jenže toto vítězství nespočívalo v tom, že jeho tělo nespadlo na zem...

A pak se beze slov rozeznělo jiné Poselství, které se neviditelně rozléhalo prostorem:

“Vzpamatujte se! Zastavte se, lidé! Bitva přinese jen nesmyslné krveprolití a mnoho mrtvých na obou válčících stranách... Nemá smysl zabíjet se navzájem, aby mohl být uzavřen moudrý mír mezi národy...”

Ale vůdcové skupin stojících proti sobě jako by toto Poselství neslyšeli, nebyli ochotni pokořit svou pýchu a dohodnout se na míru.

Kníže Dmitrij vykřikl: „Nedělejme Svatému Rusku ostudu! Vpřed! Bůh je s námi!”

Válečné povely se ozvaly i v Mamájově armádě.

Vojska se na sebe vrhla a mnoho statečných bojovníků položilo život...

Mamáj odešel poražen na své území...

Přeživší slavili vítězství a oslavovali hrdiny, kteří se považovali za vítěze...

Mamáj nevěděl o svém zbavení moci, o hrozícím útěku do vyhnanství ani o své blízké smrti... Kníže Dmitrij a jeho vojáci nevěděli, že se do jejich země brzy vrátí válka, že Moskva bude vypleněna... A pak se znovu a znovu budou uzavírat dohody o míru, o daních, které pak po čase pokaždé budou porušovány... A teprve o 100 let později se uskuteční to, co kdysi plánovali Sergej a Peresvět, ve slavném „Stání na Ugře“. Tam, na řece Ugře, se výsledek střetnutí také neobešel bez obětí, ale velkému krveprolití se podařilo zabránit a začala další éra v dějinách Ruska.

Pokud nejsou lidé připraveni slyšet Poselství míru, musí nevyhnutelně projít zkušeností války: strašlivou zkušeností hrdinských činů a obětí, statečnosti a zrady, odvahy a strachu, vítězství a porážek, triumfu a ponížení, pokory, odpuštění a LÁSKY!

Takto dozrávají a učí se duše vtělené do lidských těl...

Tohle přece nebyla ta poslední válka...

A přijde vůbec někdy ta doba, kdy skončí poslední válka na Zemi, kdy všichni lidé budou chtít žít v míru a dokážou to uskutečnit?

Doporučená literatura **— v ruštině**

1. Антонов В.В. (ред.) — Как познаётся Бог. Книга 2. Автобиографии учеников Бога. «New Atlanteans», 2008.
2. Антонов В.В. (ред.) — Духовная работа с детьми. «New Atlanteans», 2008.
3. Антонов В.В. (ред.) — Классика духовной философии и современность. «New Atlanteans», 2008.
4. Антонов В.В. — Экопсихология. «New Atlanteans», 2008.
5. Антонов В.В. — Духовное сердце — Религия Единства. «New Atlanteans», 2008.
6. Антонов В.В. — Бхагавад-Гита с комментариями. «New Atlanteans», 2008.
7. Антонов В.В. — Дао-Дэ-Цзин. «New Atlanteans», 2008.
8. Антонов В.В. — Лесные лекции о Высшей Йоге. «New Atlanteans», 2008.
9. Антонов В.В. — Учение Иисуса Христа о нашем смысле жизни и как его реализовать. «New Atlanteans», 2013.
10. Антонов В.В. — Анатомия Бога. «New Atlanteans», 2014.
11. Антонов В.В. — Жизнь для Бога. «New Atlanteans», 2014.
12. Антонов В.В. — «Пузыри восприятия». «New Atlanteans», 2014.
13. Антонов В.В. — Понять Бога. «New Atlanteans», 2014.
14. Антонов В.В., Зубкова А.Б. — Даосизм. «New Atlanteans», 2013.

15. Антонов В.В., Зубкова А.Б. — Апостол Филипп. Ищущим Истину. «New Atlanteans», 2018.
16. Антонов В.В., Зубкова А.Б. — Золотые Скрижали Атлантов. «New Atlanteans», 2023.
17. Зубкова А.Б. — Сказка о царевне Несмеяне и Иване. «New Atlanteans», 2007.
18. Зубкова А.Б. — Добрыня — Былины. «New Atlanteans», 2008.
19. Зубкова А.Б. — Диалоги с Пифагором. «New Atlanteans», 2008.
20. Зубкова А.Б. — Божественные Притчи. «New Atlanteans», 2008.
21. Зубкова А.Б. — Книга Родившихся в Свете. Откровения Божественных Атлантов. «New Atlanteans», 2008.
22. Зубкова А.Б. — Притчи Лао-Цзы. «New Atlanteans», 2011.
23. Зубкова А.Б. — Притчи о старце Зосиме. «New Atlanteans», 2013.
24. Зубкова А.Б. — Божественные сказы земель славянских. «New Atlanteans», 2013.
25. Зубкова А.Б. — Сказание о князе Дмитрие и Волхве. «New Atlanteans», 2013.
26. Зубкова А.Б. — Суфийские притчи. «New Atlanteans», 2014.
27. Зубкова А.Б. — Уроки Пифагора. «New Atlanteans», 2015.
28. Зубкова А.Б. — Добрые сказки. «New Atlanteans», 2016.
29. Зубкова А.Б. — Сага Óдина. «New Atlanteans», 2016.
30. Зубкова А.Б. — Сказание о Раде и о Алексее. «New Atlanteans», 2016.
31. Зубкова А.Б. — Евангелие от Марфы. «New Atlanteans», 2019.
32. Зубкова А.Б. — Наследница старца Зосимы. «New Atlanteans», 2021.
33. Зубкова А.Б. — Школа Пифагора в Кротоне. «New Atlanteans», 2022.

34. Иоанн Лествичник — «Лествица возводящая на Небо» «Лествица» 2000
35. Катерина О. — Мастер. «New Atlanteans», 2020.
36. Татьяна М. — Изнанка мира материи. «New Atlanteans», 2012.
37. Тёплый А.В. (сост.) — Книга Воина Духа. «New Atlanteans», 2008.

Knihy a filmy můžete objednat na stránkách:

<https://www.lulu.com/spotlight/spiritualheart>,
<http://ru.spiritual-art.info>.

S dalšími materiály se můžete seznámit na stránkách:

www.new-ecopsychology.org
www.swami-center.org
www.spiritual-art.info